N^O. 28. Donderdag 13 Juli 1922. 22ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR .... } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST ..... } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederl.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO, Mr. K. FAUSER. Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Algemeene Vergadering. — De Indische Filmdemonstratie. — Een Drukfout? — Jaarverslag Informatie-Bureau. — Jaarverslag Tehuis voor Ned.-Ind. Bedienden „Persinggaha". — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 5 tot 12 Juli 1922.

Algemeene Vergadering

der *Vereeniging „Oost en West", te houden te Amsterdam op Zaterdag 15 Juli e.k. des namiddags ten 2 uur in het American-Hotel (ingang Leidsche plein).*

Punten van behandeling.

1. Notulen (vide K. W. No. 26 van 30 Juni 1921).
2. Jaarverslag; Rekening en verantwoording 1921 met uitgebracht rapport der Commissie van verificatie; Begrooting 1922. (Vide K. W. No. 26 van 29 Juni 1922).
3. Benoeming Commissie van verificatie rekening en verantwoording 1922.
4. Voorziening vacatures Hoofdbestuur.
5. Exploitatie Koloniaal Weekblad.
6. Bepaling plaats volgende algemeene vergadering
7. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.
8. Rondvraag en sluiting.

Na afloop der vergadering bestaat gelegenheid tot een bezoek aan het Koloniaal Instituut, afdeeling Tropische Hygiëne, Mauritskade 57, ingang Oosterpark.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

De Indische Filmdemonstratie.

Zooals in het vorige Koloniaal Weekblad reeds werd aangekondigd, heeft de Vereeniging „Oost en West" voor de thans wegens de Conferentie hier ter stede vertoevende journalisten van vreemde nationaliteit een Indische filmdemonstratie vertoond op j.l. Dinsdagnamiddag. Jammer, dat slechts een betrekkelijk gering aantal der genoodigden gekomen waren, want de zeldzaam mooie film van Bali, in natuurlijke kleuren weergegeven, welke door den heer W. Mullens op uitnemende wijze werd vertoond, was een gang naar de Residentie-bioscoop zeker overwaard. Zoowel de grootsche en liefelijke natuurtafereelen, als de typen der inboorlingen, in hunne zeden en gewoonten voorgesteld, gaven een artistiek beeld van de indrukwekkende werkelijkheid. De heer Van der Brugh, secretaris der vereeniging, hield in onberispelijk Fransch een keurige inleiding om de aanwezigen welkom te heeten en den vreemdelingen een doelmatig overzicht te geven van Ned.-Indië. De heer Bloemen Waanders gaf eveneens in het Fransch telkens korte toelichtingen bij deze fraaie, in vijf serieën verdeelde rolprent, die werkelijk éénig is in zijn soort. Gedurende de pauze werden thee en gebakjes rondgediend. De Vereeniging „Oost en West" en de heer W. Mullens hebben met deze demonstratie een verdienstelijk werk verricht, dat door alle aanwezigen ten zeerste op prijs werd gesteld.

***

Op Vrijdagmiddag 14 dezer zijn de buitenlandsche journalisten uitgenoodigd een kijkje te komen nemen in „Boeatan", ter kennismaking met de kunstnijverheid en huisvlijt van Oost- en West-Indië.

G. v. B. T.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER te Solo (Java).

Een Drukfout?

In het stukje betreffende de nieuwe Boeatan-theesalon in het vorig „Koloniaal Weekblad" is een drukfout ingeslopen; de laatste alinea daarvan toch luidt:

„Zoolang er nog zoovele Nederlanders zijn, die smalend over onze Indische kunst spreken of er onverschillig tegenover staan, heeft „Boeatan" een grootsche taak te vervullen, waarbij zij op de daadwerkelijke medewerking (*moest*) kunnen rekenen van alle medestanders, van *allen*, die de groote cultureele waarde beseffen van deze taak."

Het thans „cursief" gedrukte woordje *moest* had de drukker toen weggelaten, waardoor de zin niet „liep". Zooals echter wel meer bij drukfouten het geval is, kan ook hier zulk een onwillekeurige vergissing tot nuttige overpeinzing aanleiding geven. Ware 't eens werkelijk zóó als 't er eerst stond, terwijl onder „zij" de leden van den Raad van Beheer van „Boeatan" werden bedoeld, dan zou niet alleen die zin, maar ook het werk, door „Boeatan" te verrichten, op rolletjes loopen, dan zou „Boeatan" zeker niet langer meer met geldzorgen te kampen hebben!

Naar aanleiding dezer laatste opmerking kunnen wij niet nalaten hier aan te halen, wat de Nieuwe Rott. Courant van 3 Mei j.l. o.a. schrijft tot besluit van een uitvoerig, waardeerend artikel aan „Boeatan" gewijd:

„Uit de verdere jaarverslagen blijkt telkens het goede cultureele werk, dat „Boeatan" heeft verricht, een moeilijken en vaak onbegrepen arbeid, die eerbied afdwingt van ieder, die open staat voor het ideaal, waarnaar deze instelling streeft. Ook gedurende den oorlog en daarna is de raad van beheer onversaagd voortgegaan met zijn pogingen, doch onvermijdelijk moesten deze lijden onder den algemeenen druk der tijden. Het kleine kapitaal (*f* 20.000), waarmede werd aangevangen en dat eenige keeren door kleine Regeerings-subsidies werd versterkt, is in de oorlogsjaren en gedurende de malaise sterk ingekrompen. Gedurende den oorlog moest met verlies worden gewerkt; ten eerste was het contact met Indië grootendeels verbroken, zoodat er weinig aanvoer van nieuwe goederen was, en vervolgens verminderde de koopkracht van het publiek, doordat de financieele draagkracht zich verplaatste naar kringen, waarvoor de schoonheid van Indische kunstvoorwerpen vooralsnog een gesloten boek is.

Van 25 tot 29 dezer zal in de zalen van het Kurhaus te Scheveningen een Indische Tentoonstelling worden gehouden met het doel „Boeatan" financieel te steunen. Moge deze tentoonstelling bezoekers trekken en de opbrengst zoodanig zijn, dat „Boeatan" haar werk kan voortzetten!"

Die tentoonstelling heeft vele bezoekers getrokken, was een prachtige reclame voor de Indische kunst, maar het financieel succes was, door den te korten duur — het Kurhaus was niet langer beschikbaar — en de onvermijdelijk daaraan verbonden onkosten, niet zoodanig, dat de voortzetting van Boeatan's taak daardoor verzekerd werd; haar geldelijke zorg blijft groot.

De ijverige propaganda-commissie dier tentoonstelling heeft met liefde haar schouders blijven zetten onder het werk, thans voortgezet in de nieuw ingerichte lokalen Heulstraat 19, Den Haag.

Met belangstellende medewerking van onzen Gezant te Parijs worden plannen beraamd tot het houden van een weefsel-tentoonstelling aldaar in het aanstaande najaar.

Wellicht kan a.s. Zaterdagmiddag op de algemeene vergadering der vereeniging „Oost en West" in deze ook nog goede raad verschaft worden, in het belang van Indië en Nederland beiden.

Verslag over 1921

van het Tehuis voor Nederlandsch-Indische Bedienden „Persinggahan" gevestigd te 's-Gravenhage van Boetzelaerlaan 2.

Directeur: F. de Munnik.

Raad van Beheer:

Mevrouw M. ten Bosch-Bosscher, Eere-Voorzitster.
R. Zuijderhoff, Voorzitter.
H. V. Baron Bentinck, Onder-Voorzitter.
G. Hennus, Penningmeester.
Mevrouw D. Raedt van Oldenbarnevelt.
Dr. G. A. Rademaker.
Regeeringscommissaris: G. J. Oudemans.

Zooals reeds vrij algemeen bekend is, verschaft deze instelling — welke door de Vereeniging „Oost en West" met geldelijken steun van Nederlandsch-Indië wordt in stand gehouden — aan Nederlandsch-Indische bedienden gelegenheid tot:

a. huisvesting;
b. gezellig bijeenkomen;
c. het verwerven van betrekkingen;
d. het verkrijgen van hulp en raad.

Behalve het vrije gebruik van het perceel van Boetzelaerlaan 2, waarvoor het Departement van Koloniën jaarlijks voor rente en aflossing *f* 2300.— betaalt, ontving de Vereeniging „Oost en West" in 1921, evenals de vorige jaren, eene subsidie in geld van *f* 8200.—, ten laste van het Ie hoofdstuk van de begrooting van Ned.-Indië.

Niettegenstaande de werkzaamheid van Persinggahan op elk gebied in het verslagjaar ongeveer 50 pCt. meer bedroeg dan in 1920, konden alle bedrijfskosten uit de normale inkomsten (vergoeding logies, subsidie en een gering bedrag aan rente) worden bestreden. Dit is te danken aan een zuinig beheer.

Huisvesting.

Huisvesting werd in 1921 verleend aan 149 bedienden (waarvan 126 vrouwen en 23 mannen), tegen 103 (waarvan 87 vrouwen en 16 mannen) in 1920. Het aantal hunner dat tegelijkertijd een onderdak vond, wisselde tusschen 3 en 18, terwijl het aantal logeerdagen steeg van 1642 in 1920 tot 2656 in 1921.

De gezondheidstoestand van de logeergasten liet over het algemeen weinig te wenschen over. Voor twee vrouwelijke bedienden moest opneming in het gemeenteziekenhuis worden verzocht; de eene vond aldaar genezing, doch de andere, die zwaar ziek uit Indië was aangekomen, overleed na enkele dagen. Door hare landgenooten werd te harer nagedachtenis een selamatan in Persinggahan gehouden.

Gezellig samenzijn.

Het dagelijksche bezoek aan de recreatiezaal, dat in het verslagjaar nog belangrijk toenam, bewijst hoezeer ook voor Ned.-Indische bedienden behoefte ontstaat aan eene plaats waar zij landgenooten kunnen treffen. Een geest van gezelligheid en eensgezindheid heerschte daar doorloopend. Niet weinig droeg daartoe bij het muziekspel en de eenvoudige komedievertooningen, waarmede eenige gasten zichzelf en de overigen vermaakten. De viering van het Javaansch Nieuwjaar vormde wederom het toppunt van gezelligheid.

De enkele bedienden, die de schrijfkunst verstaan, maakten zich meermalen verdienstelijk door het schrijven van brieven voor landgenooten aan hunne familieleden.

Arbeidsbeurs.

Het aantal aanvragen om een bediende bedroeg 440 of 74 meer dan in 1920, terwijl het aantal aanbiedingen 270 tegen 183 in 1920 beliep. Aan alle aanvragen om een bediende voor de reis naar Indië kon worden voldaan; teleurgestelde aanvragen bevonden zich derhalve uitsluitend onder diegenen onder hen, die een bediende zochten voor een betrekking hier te lande.

Hulp en raad.

Met raad en daad werden Nederlandsch-Indische bedienden in talrijke gevallen bijgestaan. Geschillen tusschen werkgevers en werknemers vormden den hoofdschotel. Niettegenstaande de verklaringen van partijen daarbij vaak lijnrecht tegenover elkander stonden, gelukte het toch meestal tot eene voor beide partijen bevredigende oplossing te geraken.

Uit dit kort verslag moge blijken, dat Persinggahan in 1921 weder aan zijn doel beantwoord heeft. Het Tehuis voor Nederlandsch-Indische bedienden is in wijder kring bekend geworden en menige bediende heeft er huisvesting, gezelligheid, steun en raad en, voor zoover noodig, een nieuwe betrekking gevonden.

De Raad van Beheer:
R. ZUYDERHOFF, *Voorzitter.*
F. DE MUNNIK, *Secretaris.*

EXPLOITATIEREKENING OVER 1921.

Aan	
Bedrijfskosten	*f* 6584.67
Tractementen	„ 3430.90
Aanvulling en onderhoud	„ 1329.01
Saldo	„ 103.74
	f 11448.33

Per	
Saldo 1920	f 106.05
Subsidie	„ 8200.—
Interest	„ 48.28
Vergoeding voor logies	„ 3094.—
	f 11448.33

BALANS.

Aan	
Ned. Hand. Mij.	f 3282.07
Cassa	„ 739.89½
Meubilair	p.m.
	f 4021.96½

Per	
Div. crediteuren	f 3918.22
Exploitatierekening	„ 103.74½
	f 4021.96½

J. ZUYDERHOFF, *Voorzitter.*
F. DE MUNNIK, *Secretaris.*

Verslag

van het Informatie-Bureau van de Vereeniging „Oost en West", over het jaar 1921.

Waar de handel en industrie hier te lande over het afgeloopen jaar in zulk een ongunstigen toestand verkeerden, daar is het niet te verwonderen, dat de toeloop naar het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West" van hen, die een betrekking zochten in onze Overzeesche gewesten, grooter was dan een jaar te voren.

Nog altijd is het groote publiek van meening, dat in deze tijden Indië, vnl. Oost-Indië, nog wel een goed land is, waar men gemakkelijk een betrekking kan krijgen, althans de meeste kans heeft op succes om er een betrekking machtig te worden, b.v. als employé of opzichter in de cultures — z.g. op een plantage — waarvoor, naar de gangbare meening, een ieder geschikt is.

Groot is dan gewoonlijk de teleurstelling van betrekkingzoekenden, wanneer zij van verslaggever moeten vernemen, dat zoowel in Oost- als in West-Indië zich thans een malaise-toestand voordoet, welke bepaald ernstig is en maakt dat er geen vacatures zijn, vooral niet in de cultures, omdat er steeds volop werkkrachten voorhanden zijn, die niet uit Europa behoeven betrokken te worden, wat immers ook de dure weg zou zijn met het oog op de zeer hooge passagekosten.

Naar luid van berichten is — in Oost-Indië althans — de ergste tijd voorbij.

Men leest reeds in het jaarverslag van den President van de Javaansche Bank over 1920, dat de financieele en economische toestand in Ned.-Indië zich thans geleidelijk redresseert, doch dit neemt niet weg, dat nog altijd de toestand van zaken er van dien aard is, dat er veel aanbod is van en weinig vraag naar arbeidskrachten.

De Directeur van het Inlichtingsbureau van den Kolonialen dienst alhier, de heer Dom van Rombeek, heeft ook in het buitenland — te Frankfort aan de Main — op den ongunstigen toestand in Ned.-Indië gewezen, daar vele Duitschers meenen, dat juist Ned.-Indië het land is, waar men met de meeste kans op succes zou kunnen heengaan, als men, met het oog op de veranderde toestanden in Duitschland, zou willen „auswandern".

In het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West" weerspiegelde zich dan ook de malaise, zoowel hier te lande als in onze Overzeesche gewesten, en werd zijne werkzaamheid grootendeels door deze omstandigheid beheerscht.

De buitenlanders, die zich gewoonlijk schriftelijk tot het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West" wendden, behoorden grootendeels tot de categorie der intellectueel ontwikkelden, waren ingenieurs, technici, bedrijfsleiders van fabrieken, doctoren, handelaren, enz., terwijl ook daaronder vele gewezene officieren van het Duitsche en Oostenrijksche leger zich bevonden, die in hun land geen werk meer konden vinden en daarom liefst gaarne zich bij het Ned.-Indische leger ingelijfd zagen, alwaar, zooals bekend, voor buitenlanders thans geen plaats meer is.

Wat de Hollandsche sollicitanten betreft, deze behoorden meerendeels tot de weinig ontwikkelden, voor zoover zij slechts lager onderwijs, enkelen M.U.L.O. hadden genoten, en hier te lande lagere betrekkingen, zooals ambachten, hadden vervuld, waaruit zij door de algemeene malaise waren ontslagen en daarom een heenkomen zochten naar onze Overzeesche gewesten, waarvan zij in normale tijden wellicht afkeerig zouden zijn geweest. Onder hen kwamen voor kantoor- en winkelbedienden, landbouwarbeiders, tuiniers, metselaars, timmerlieden, schrijnwerkers, smeden, monteurs, chauffeurs, enz. Zij allen zochten een betrekking in Indië, liefst in hun eigen vak, of gaven stereotyp hun verlangen te kennen op een plantage als employé geplaatst te worden en vermeenden daarbij ook aanspraak te mogen maken op vrijen overtocht voor zich en hun gezin, zelfs op de noodige uitrustingskosten.

Waar mogelijk werd hun de weg gewezen en hun adressen opgegeven van handels- en cultuurondernemingen in Ned.-Indië, waarvan de directies te Amsterdam, Rotterdam of 's-Gravenhage gevestigd zijn.

De ingewonnen informaties kunnen worden gerangschikt als in het hieronder staand overzicht rubrieksgewijze vermeld, n.l. als:

		Schriftelijk	Mondeling	Totaal
Betreffende	Gouv.-betrekkingen	105	40	145
„	part. betrekkingen ...	550	361	911
„	de reis, het leven, den levensstandaard, de kleeding, het land en volk en de toestanden in Indië	38	25	63
„	een bepaalde plaats of streek	12	4	16
„	boekwerken of brochures over Indië en die over betrekkingen aldaar	145	33	178
„	de opleiding tot en de studiekosten en vereischten tot ambten, bezoldiging ...	43	30	73
„	de meest uiteenloopende onderwerpen, niet afzonderlijk te rangschikken	25	65	90
		918	558	1476
	In 1920	714	459	1173

Onder de rubriek betreffende de meest uiteenloopende onderwerpen zijn begrepen de personen, die woningen of appartementen hadden te verhuren en pension hielden, liefst ten behoeve van verlofgangers (26), families, die bij voorkeur Indische kinderen in hun gezin wenschen op te nemen (27) en dames, die zich aanboden voor het besturen van een huishouding in Ned.-Indië of als kinderjuffrouw in Europeesche gezinnen daar te lande (12), totaal 65.

Ook omtrent verschillende andere gelegenheden, als de oprichting van zaken of bedrijven, de uitoefening van zelfstandige posities werd voorlichting gevraagd, voorts inlichtingen ingewonnen omtrent het land en volk en de daarop betrekking hebbende litteratuur, terwijl baboes en Inlandsche mannelijke bedienden werden gevraagd of aangeboden, enz.

Tot het verstrekken der inlichtingen van zulk uiteenloopenden aard werden de daarvoor benoodigde gegevens alphabetisch in een kaartensysteem gerangschikt. Met deze minitieuse bewerking werd dagelijks voortgegaan, zoodat verwacht mag worden, dat weldra het Informatie-Bureau zal beschikken over een belangrijk en omvangrijk materiaal van gegevens, waaruit naar behoefte zal kunnen worden geput.

Belangrijke courantenartikelen, betrekking hebbende op den economischen toestand van Oost- en West-Indië en wat daarmede in verband staat, ook artikelen uit tijdschriften, brochures en andere geschriften, welke eenig licht kunnen verspreiden over den actueelen toestand van zaken in die Overzeesche gewesten, werden voor zooveel noodig in bundels onder bepaalde hoofden bijeengebracht en voor een spoedige raadpleging in het kaartensysteem opgenomen, met juiste vermelding van hunne titels en van de bundels, waarin zij zijn bewaard.

Aangaande de serie boekenwerkjes, gevende uitvoerige inlichtingen over Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche gewesten: Werkkring en Vooruitzichten, kan hier vermeld worden, dat het werkje No. 6 „De ambtenaar bij het onderwijs in Ned.-Indië" reeds sedert eenige maanden geheel is uitverkocht en dat de behoefte zich laat gevoelen daarvan een nieuwe bewerking uit te geven.

Dat hiertoe nog niet is overgegaan, moet toegeschreven worden aan de omstandigheid, dat de bezoldigingen van het onderwijspersoneel weldra de noodige wijzigingen zullen ondergaan en hieromtrent van Regeeringswege nog geen beslissing werd genomen.

Ook het thans uitverkochte werkje No. 9 „De ambtenaar bij de Gouvernements Marine" vereischt een geheele omwerking en wordt nog steeds naar een geschikten deskundige voor dien arbeid gezocht.

Tijdens verslaggever, begin Mei 1921, met het Secretariaat van het Informatie-Bureau werd belast, werden tot ultimo 1921 verkocht 275 boekwerkjes tot een bedrag van f 114.55, te voren van 1 Januari tot begin Mei 166 boekjes

tot een bedrag van f 84.20. Totaal werden dus in 1921 verkocht 441 boekjes tot een bedrag van f 198.75.

Wanneer blijkens het dezer dagen verschenen verslag van de Staatscommissie ter bevordering van de personeelsvoorziening voor den Indischen dienst het depôt der brochures, onder beheer van de Vereeniging „Oost en West", aan het Inlichtingsbureau van het Departement van Koloniën zal worden afgestaan, voor zooverre die over ambtelijke betrekkingen handelen, zal de verzorging van het opnieuw uitgeven der bovenstaande werkjes van zelf voor rekening van genoemd Departement komen en de Vereeniging „Oost en West" van verdere bemoeienis daarmede ontslagen worden.

Op lofwaardige wijze verleenden ook in het afgeloopen jaar zoowel het Inlichtingsbureau voor den Indischen dienst als de 9e Afdeeling B van het Departement van Koloniën hunne zeer op prijs gestelde medewerking en hulp, waar deze ingeroepen werd voor het geven van inlichtingen in zake betrekkingen in 's lands dienst, welke door ons bureau uit den aard der zaak niet ten allen tijde met de noodige volledigheid konden worden verstrekt.

Het geven van inlichtingen voor den ambtelijken dienst was langzamerhand niet meer de voornaamste taak van ons bureau en werden deze sollicitanten dan ook zoo noodig naar het Departement van Koloniën verwezen. In hoofdzaak zal ons bureau zich tot de particuliere betrekkingen dienen te bepalen, hoewel het toch rekening zal hebben te houden met de personen, die ook voor ambtsbetrekkingen in Indië op de voorlichting van ons bureau blijken gesteld te zijn, niettegenstaande zij ter zake reeds hun licht hebben opgestoken bij het Departement van Koloniën en bij het Inlichtingsbureau voor den Indischen dienst.

De Secretaris van het Informatie-Bureau,
H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

's-Gravenhage, 30 Maart 1922.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De openingsrede van den Landvoogd.

Den 16en Mei opende de Landvoogd met het gebruikelijke ceremonieel de zitting van den Volksraad. De G.-G. sprak daarbij een rede uit, waarin hij voornamelijk den toestand van 's Lands financiën belichtte. (*Loc.* dd. 16 Mei).

Groote zorgen. De Landvoogd zeide o.m., dat 's Lands financiën vele en groote zorgen geven. Ned.-Indië gevoelt sterker nog dan een jaar geleden de gevolgen van den druk der abnormale toestanden, welke zijn voortgesproten uit den oorlog. De minder bevredigende prijzen der exportproducten, de slapte in handel, scheepvaart en industrie doen voor 's Lands middelen het accrès ontbreken, waarop anders mag worden gerekend.

De inkomsten der gouvernementeele bedrijven ondervinden de gevolgen van de achteruitgaande prijzen en het verminderd verkeer, terwijl de opcenten op de in- en uitvoerrechten, welke verleden jaar de goedkeuring van den Volksraad verwierven, door de wetgevende macht in Nederland werden verworpen, waardoor een belangrijk bedrag wordt gederfd.

De groote onzekerheid is overal oorzaak, dat onmogelijk met grond is te voorspellen of er kans is op een spoedige herleving en opbloei van het bedrijfsleven. Dit hangt af van omstandigheden buiten Ned.-Indië, doch men vergete niet, dat Ned.-Indië is een land met onbegrensde mogelijkheden. Men kan nog zeer veel bereiken op het gebied van land- en mijnbouw en wellicht ook op industriegebied.

Exploitatie hulpbronnen. Ned.-Indië heeft niet geleden door den oorlog. Het geldwezen is kerngezond en zoodra zulks mogelijk is, moeten de exploratie en exploitatie van de rijke hulpbronnen krachtiger worden aangepakt, hetzij door een stelsel van gemengde bedrijven, hetzij door staatsexploitatie, welke het Land groote winsten waarborgen.

Hoop voor de toekomst. Hoewel de toekomst van Ned.-Indië vol vertrouwen kan worden tegemoet gezien, staat men het eerstvolgende jaar voor groote moeilijkheden. Een onmiddellijke belangrijke versterking van de middelen is uitgesloten.

Raffinagebelasting. Een raffinagebelasting op aardolie is in behandeling; na de tot standkoming daarvan vervalt het thans geldende uitvoerrecht.

Nieuwe belastingen. Eenige nieuwe belastingen zijn in studie en in overweging, zooals een vermogensbelasting, verhooging en uitbreiding van de successiebelasting, een waterbelasting en een statistiekrecht, doch het staat nog niet vast in hoever die belastingen dusdanig kunnen worden geregeld, dat zij op billijke wijze een beteekenende opbrengst kunnen geven.

Verhooging opcenten. De Regeering heeft voorts zich voorloopig ertoe moeten bepalen, in afwachting van een ingrijpende wijziging en herziening der belastingwetten, om op de inkomstenbelasting vanaf Januari 1922 dertig en twintig opcenten te leggen, resp. voor natuurlijke- en rechtspersonen. Deze opcenten moeten zeer waarschijnlijk blijvend zijn, om nader in de inkomstenbelasting te worden verwerkt.

Bezuinigingsinspectie. Ernstige bezuiniging is noodzakelijk, weshalve voorgesteld wordt een tijdelijke bezuinigings-inspectie in te stellen, welke voortdurend de vraag moet bestudeeren welke besparingen kunnen worden aangebracht.

Leeningen. Versobering van den staatsdienst moet worden nagestreefd. Indien het duidelijk blijkt, dat in Ned.-Indië in het algemeen ernstig de wil voorzit om de gewone huishouding weder kloppend te maken, zullen de benoodigde leeningen voor consolidatie van de vlottende schuld gemakkelijk zonder bezwarende voorwaarden kunnen worden geplaatst. De succesvolle leeningen in Nederland en Amerika hebben aangetoond, dat de financieele wereld terecht groot vertrouwen stelt in de levenskracht en de toekomst van Ned.-Indië, welk vertrouwen wordt versterkt door een verstandig en zuinig beheer. Aldus zullen ook geleidelijk de gelden te krijgen zijn voor uitvoering van de vele noodige werken.

De ambtenaren. De ambtenaren zullen teleurgesteld zijn in hun verwachtingen; zij weten echter, dat het niet anders kan. Met groote voldoening kan worden geconstateerd, dat alle ambtenaren ijverig en opgewekt hun taak vervullen. De Regeering vraagt op de begrooting f 10 millioen aan om enkele groepen ambtenaren tegemoet te komen.

Het tekort. Dank zij de medewerking van de departementshoofden, is het gelukt zeer belangrijke bezuinigingen aan te brengen, waardoor het tekort op den gewonen dienst is teruggebracht tot minder dan de helft van het oorspronkelijk tekort.

Leger. O.m. zijn de legeruitgaven sterk verminderd door het terugbrengen van de legersterkte van 38.000 tot ongeveer 35.000 man, alsmede door de beperking in de bestelling van oorlogsmateriaal.

Volksontwikkeling. De volksontwikkeling moet allereerst worden behartigd en bevorderd, zoodat doeltreffend onderwijs en hygiënische maatregelen noodig zijn, waaraan zooveel mogelijk dient te worden voortgewerkt. De Regeering is voornemens een rechtsgeleerde hoogeschool op te richten; de voorbereiding daartoe zal in 1923 plaats hebben en de opening in 1924. Het volksonderwijs wordt gestadig uitgebreid; de ingevoerde nieuwe wijze van kostenverdeeling is gericht op het nauw verband met de zich openbarende behoefte aan elementair onderwijs.

De volkshuisvesting. De Regeering is voornemens het belangrijk vraagstuk der volkshuisvesting door een deskundig ambtenaar te doen bestudeeren.

De verkaveling. Veel wordt verwacht van een betere verdeeling van de onderwerpen over de diverse departementen. De Regeering hoopt, dat de verkavelingscommissie spoedig haar definitieve voorstellen zal indienen.

Herziening Staatsinrichting. Nu de herziening van de Grondwet betreffende Ned.-Indië door de Staten-Generaal is goedgekeurd, kan de behandeling van het wetsontwerp inzake de herziening der Staatsinrichting worden aangevat, in afwachting van de tweede lezing der Grondwetsherziening. Het overleg met het Opperbestuur is nog niet geëin-

digd, doch zal worden bespoedigd. De bedoeling is te komen tot een behandeling van de Indische financiën en de Indische wetgeving in Indië zelf, door de Indische Regeering in overleg met een in Indië zetelend lichaam, dat zooveel mogelijk steeds een vertegenwoordigend karakter zal dragen, onder contrôle van de wetgevende macht in Nederland.

Voorts moet de wet op de reorganisatie van het bestuur ten uitvoer worden gelegd. Door een onverwachte omstandigheid is de voorbereiding van de uitvoering vertraagd, doch zij wordt thans met voortvarendheid aangevat.

Ook de regentschappen moeten zeer spoedig worden ingesteld.

Arbeidsbeurzen. De oprichting van arbeidsbeurzen ten behoeve van Europeesche werknemers, die door de malaise buiten betrekking zijn geraakt, is in voorbereiding.

Er bestaat voldoende grond voor een gezond optimisme, dat aanleiding geeft om met vertrouwen de toekomst van Ned.-Indië tegemoet te zien.

Na den Volksraad te hebben bedankt voor zijn zeer gewaardeerde medewerking, waarop de Regeering wederom een beroep doet, verklaarde de Landvoogd de zitting geopend.

Krakatau.

In 1883 werd het eiland Krakatau totaal verwoest; geen plant of dier ontkwam aan de vernieling. Desondanks heeft het eiland thans weder een vrij talrijke planten- en dierenwereld.

Bij een vorige gelegenheid heeft de *Sum. Post* op de nog nimmer behoorlijk beantwoorde vraag gewezen, op welke wijze de her-begroeiing van het ver uit de kust gelegen eiland kan hebben plaats gevonden.

Zaden kunnen door vogels worden overgebracht, ofschoon dit in dit geval slechts in zeer geringe mate het geval kan zijn geweest wegens den grooten afstand. Nog raadselachtiger is 't, hoe Krakatau wederom aan dierenrijkdom is gekomen. De theorie, dat dieren op drijfhout van Java of Sumatra naar het eiland kunnen zijn overgebracht, gaat misschien nog op voor insecten, muizen en ratten, doch zeker niet voor reuzeslangen.

In een der bijeenkomsten van het Natuurwetenschappelijk congres heeft dr. Dammerman een en ander over deze nieuwe fauna van Krakatau medegedeeld. In 1921 bleken er zich driemaal zooveel dieren op Krakatau te bevinden als er in 1908 werden aangetroffen. In 1908 waren er nog geene zoogdieren; thans vond men er vrij veel vleermuizen en *huis*ratten. Ook zag men thans een reuzeslang. Het aantal spin-achtige dieren bleek, vergeleken bij 1908, verviervoudigd en er werden drie nieuwe soorten landslakken ontdekt. Ook aardwormen, waarvan er in 1908 geen enkele werd gevonden, komen er thans in vrij grooten getale voor.

Dr. Dammerman zeide, dat geen tiende deel kan zijn overgebracht door drijfhout en hij is van meening, dat aan de verspreiding door de lucht meer beteekenis moet worden gehecht dan gewoonlijk geschiedt. Dit moge zoo zijn, doch slangen, ratten en muizen kunnen toch niet door de lucht zijn overgevoerd.

De hernieuwde flora en fauna van het eiland Krakatau stelt eigenaardige problemen, *welke in veel breeder kring de aandacht der wetenschap behoorde te trekken*. Krakatau zou ons misschien het geheim kunnen ontsluieren van de wijze, waarop in 't algemeen de verspreiding van planten en dieren op de aarde heeft plaats gevonden, de meest geïsoleerde streken en eilanden incluis.

Meer toezicht op het Onderwijs gewenscht.

Onder dit hoofd neemt de *Sum. Post* — van 10 Mei — een artikel over van den Midden-Java-redacteur van de *N. Soer. Crt*. Deze schrijft o.m.: Dezer dagen heeft de Adhi-Darmaschool te Djokja feest gevierd; de school bestond toen 5 jaren. Zij staat thans onder leiding van Soewardi Soerjaningrat, Soerjoepranoto e.a.; men behoeft dus niet te vragen, in welke richting het onderwijs der Inlandsche kinderen wordt gevoerd. Schr. laat dan een liedje volgen, dat door de kinderen dien dag o.m. werd gezongen: *De onafhankelijkheid*. I.

Komt broeders, sluiten wij de rijen!
En staan wij allen zij aan zij!
Wij brave zonen van ons Indië,
Behooren tot de voorste rij.
Wij mogen nu niet langer treuren,
De tijd van lijden is voorbij.
Ontwaakt, gij allen, die nog slapen,
Ons aller vrijheid is nabij.
Ten strijd, ten strijd voor 't Vaderland!
Ten strijd, ten strijd voor de onafhankelijkheid.
Ontplooien wij ons heilig vaandel,
En treedt gij allen in de rij!
Voorwaarts, daar is geen tijd voor talmen.
Weest edel, dapper, vrij en blij.
't Is plicht, dat wij naar voren treden,
Ons allen roept der vrijheid vaan.
Als eenmaal wij gaan zegevieren,
Dan hebben w'onzen plicht gedaan.
Ten strijd, ten strijd (als voren).

Het wordt hoog tijd, dat een weinig meer toezicht wordt uitgeoefend op het onderwijs aan Inlandsche kinderen. Als schr. zich niet vergist, dan werd door resident Schenk de Jong tijdens de conferentie van den landvoogd met de residenten, de aandacht van den G.-G. reeds gevestigd op de wenschelijkheid, ook op de personen der onderwijzers en hunne beginselen wat meer dan tot dusver te letten.

Korte mededeelingen.

Volgens het *Soer. Hbl.* moet gebleken zijn, dat de P(erserikat) K(ommunist) I(ndia) op Ternate, de Soela-eilanden (Sanana) en Makian, voornemens geweest zou zijn tegen den 30en April *een opstand te verwekken*. Onder de leden van deze P. K. I. bevonden zich de onderwijzer 2e kl. K. Smit, drie Inlanders en een barbier Klingers. De P. E. B. — van 17 Mei — kan volledig instemmen met de vraag, die gesteld wordt door het *N. v. d. D.*: Waarom gaat de Regeering elken communist, die in haar dienst is en die zich openlijk tot haar hartsgrondigsten vijand verklaart, niet ontslaan? Men neemt toch geen vijanden in dienst?

De heer Roep (P. E. B.), is beëedigd als *Volksraadslid* (vacature-Den Hollander). Mr. Buffart, president van de Avros, werd benoemd tot lid van den Volksraad (vacature-v. d. Brand-Burger).

Te Soerabaja slaagden slechts 14 van de 42 candidaten voor *de hulpacte*.

Volgens den Dir. van L., N. en H. is het mechanisch oogsten en dorschen op *het proefbedrijf te Selatdjaran* een succes gebleken; hiermede is de technische en praktische uitvoerbaarheid van het mechanisch bewerken van den grond en van mechanisch zaaien, oogsten en dorschen bewezen.

Het *Bat. Nwbl.* verneemt, dat *de Landvoogd zijn inkomsten* met ƒ 10.000 's jaars heeft verminderd, zijnde dit 6 procent van zijn inkomen.

De *muntzuivering op Celebes* zou op 1 Juli beginnen en binnen drie maanden beëindigd zijn. (*N. Soer. Crt.*)

De *Ind. Crt.* verneemt, dat *het Encyclopaedische Bureau* niet wordt opgeheven, doch belangrijk ingekrompen; het wordt als een afdeeling van het Dep. van B. B. gevoegd. Het illustratiekantoor vervalt. De Regeering besloot verder tot de stopzetting van den *aankoop van particuliere landen*. Alleen die landen, waarvan de onderhandelingen, daarop betrekking hebbende, niet kunnen worden stop gezet, worden tot het landsdomein teruggebracht.

In haar weekoverzicht van 13 Mei bestrijdt ook de *N. Soer. Crt.* de Regeeringssubsidie van de *papierfabriek te Padalarang*.

De *Java Bode* constateert, dat *de prijzen* van velerlei artikelen in *Indië dalen*. Ook de *Ind. Financier* is deze meening toegedaan.

De Guaranty Company of New York heeft een boekje uitgegeven over Ned.-Indië „*Holland's Colonial Empire*", zooals de ondertitel luidt. Het is

een geschrift, waarin de aandacht van het Amerikaansche kapitaal wordt gevestigd op de groote economische beteekenis van Indië en op het belang, dat Amerika er bij heeft om zich door geldbelegging te interesseeren bij de groote mogelijkheden, die onze Archipel op zoo menig terrein biedt. De *Deli Crt.* van 16 Mei noemt het een boekje over Ned. Indië, zooals het blad meermalen bepleit heeft, *om van Regeeringswege belangstelling van het buitenland in de ontwikkeling van Ned.-Indië wakker te roepen.*

Te Bandoeng werd het Eerste Hollandsch-Onderwijscongres gehouden en het *Tweede Natuurwetenschappelijk congres.* De *Java Bode* van 12 en 13 Mei geeft van dit laatste congres een uitvoerig verslag.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De verbanning uit Atjeh van den zelfbestuurder van het landschap Nizam (Oostkust van Atjeh).

Nog niet lang geleden, zegt de schrijver in de „Perniagaän" van 1 Maart 1922, werd in dat blad melding gemaakt van de door de Indische Regeering genomen beschikking, waarbij Toeankoe Boedjang, zelfbestuurder van het landschap Nizam en zijn partijganger, met name Toengkoe Mohamed, uit Atjeh werden verbannen.

Dit korte bericht had natuurlijk betrekking op de politiek, welke in het Noordelijkst gedeelte van Sumatra wordt gevoerd.

Genoemde zelfbestuurder wilde de aangelegenheid, waarin hij werd gewikkeld, persoonlijk regelen, en heeft, ten einde haar ter kennis van het groote publiek te brengen, verschillende artikelen geschreven (of laten schrijven?) in de Inlandsche nieuwsbladen, waarin hij de vraagpunten behandelde, welke hun van bestuurswege vóór zijne verwijdering uit Atjeh werden gesteld en de antwoorden, welke hij daarop heeft gegeven.

Alvorens die weer te geven, acht de verslaggever het noodig eerst nog bekend te stellen, dat de zelfbestuurder van Nizam een van die kleine zelfbestuurders is, zooals men zoovele in het Gouvernement van Atjeh en Onderhoorigheden aantreft en dat zijn landschap een ressort uitmaakt van de afdeeling Telok Semawe.

Met den oeloebalang van Tjoenda werd hij, evenals deze, uit zijn landschap verwijderd en tegen hun zin respectievelijk Meulaboeh en Sabang als verblijfplaats aangewezen.

De zelfbestuurder liet daarop weldra zijne stem hooren in de Maleische pers te Medan en Siboga en liet daarbij uitkomen de onrechtvaardige wijze, waarop hij was bejegend.

verder, dat hij niet de motieven begreep waarom hij werd verwijderd;

en dat de op hem toegepaste maatregel meer als een administratieve bestuursmaatregel dan als straf moet worden beschouwd.

Hij protesteerde ten sterkste daartegen, ook in verband met het feit dat hem de gelegenheid werd ontnomen het vertrek van zijn zoon naar de Westkust van Sumatra te regelen, waar deze op de school het onderwijs zou volgen.

Behalve klaagschriften aan het Atjehsch Bestuur, diende hij ook een rekest in aan den Gouverneur van de Oostkust van Sumatra, doch het eindresultaat daarvan was, dat hem geen bevrediging werd geschonken, hoewel de assistent-resident van Meulaboeh eene gunstige getuigenis van hem had afgelegd, niettegenstaande hij met een ondergeschikte van dezen in conflict was gekomen wegens de tegenover hem, zelfbestuurder, in acht genomen geringe vormelijkheid.

Terwijl dit alles gaande was, schreef de zelfbestuurder artikelen, waarin hij het zelfbestuur verdedigde en vergat daarbij niet de te Atjeh gevoerde politiek te bespreken, hetgeen tot het stellen van vragen in het Parlement aanleiding heeft gegeven.

De plaats gehad hebbende feiten besprekende, zegt de schrijver, dat deze hierop neer komen, dat in het landschap Nizam een gezonde bodem aanwezig is voor de actie van Vereenigingen als de Sarikat Islam en van de Hollandsch-Indische partij, waarvan de zelfbestuurder deel uitmaakt.

Er zijn in Atjeh ook wel andere Vereenigingen, doch die van den zelfbestuurder van Nizam werkte spoediger naar buiten hetgeen ongaarne werd gezien, terwijl het deelnemen aan die vergaderingen door de hoeloebalangs werd afgekeurd.

Niettemin kwam toch eene Vereeniging van Zelfbestuurders in Atjeh tot stand.

In het kort zijn de aan den Zelfbestuurder van Nizam gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden geweest als volgt:

De eerste vraag was of hij in het begin van de maand October 1920 de som van *f* 25.— voor reiskosten naar Java aan Toengkoe Boediman had gegeven, ten einde dezen in staat te stellen Tjokroaminoto te ontmoeten, waarop werd geantwoord, dat genoemde Toengkoe Boediman, in een vergadering van de Sarikat Islam te Lho Seumawe, de opdracht had ontvangen naar Java te vertrekken en op de vergadering van het Congres der Centrale Sarikat Islam de voorstellen toe te lichten, welke de Afdeeling Lho Seumawe had voorgebracht.

De 2de vraag was of hij van die reis aan het plaatselijk Bestuur had kennis gegeven, waarop te kennen werd gegeven dat hij niet wist die verplichting te moeten nakomen.

Hij was alleen lid van de Sarikat Islam-Vereenigingen te Telok Seumawe en als er van verplichte kennisgeving sprake moest zijn, dan lag dit zijns inziens op den weg van het Bestuur dier Afdeeling.

De derde vraag vroeg opheldering omtrent de kwestie of de Zelfbestuurder in die functie aan Toengkoe Boediman het bevel had gegeven aan Tjokroaminoto te schrijven, dat de onderteekenaren van de in handen gestelde voorstellen, op mannelijke wijze achter hem zouden staan bijaldien het Europeesch Bestuur maatregelen tegenover hem, Zelfbestuurder, mocht treffen, waarop werd geantwoord dat hij niets van dien brief afwist en persoonlijk nooit bevelen in dien zin had gegeven.

In de 4e vraag vroeg men of hij in een oeloebalang vergadering de vraag had gesteld of de Atjehers steeds in de modder moesten blijven wroeten, terwijl de Europeanen het goed hadden en of hij verklaard had, dat hij bereid was zich op te offeren voor eene beweging onder de Atjehers te Lho Seumawe.

Het eerste punt werd ontkend, doch ten aanzien van het laatste gedeelte der vraag bevestigde hij maatregelen te hebben genomen, die hij meende dat nuttig waren voor het Volk.

Op de vraag of het daarbij de bedoeling was, de Nederlanders uit Atjeh te verjagen gaf hij een ontkennend antwoord, doch hij bevestigde de vraag dat hij in het begin van het jaar 1921 Toengkoe Itam te Kroeng Pase had ontmoet.

Hetgeen daar toen werd besproken, had evenwel weinig beteekenis. *(Wordt vervolgd.)*

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Komedievertooning (?).

Zondagavond, 26 Februari 1922, ten ongeveer half 10 ure, was er ter hoofdplaats Batavia beweging in de stad, naar aanleiding van een inval van de Bataviaasche politie in de Chineesche societeiten in de voorstad en Weltevreden.

De politiemacht, die zich uitsloofde, bestond uit den hoofdcommissaris, de chef der afdeeling recherche, verscheidene commissarissen en hoofdagenten, zoomede de noodige manschappen.

Het doel was het gelijktijdig onderzoeken van 2 Chineesche societeiten te Pasar Pisang en twee in Gang Kenanga.

Het resultaat was, dat in drie der societeiten niets onregelmatigs werd aangetroffen, zoodat men zich kon bepalen tot het confronteeren van de namen op de ledenlijsten met de aanwezige personen.

In het clubgebouw in Gang Kenanga trof men evenwel een club hazardspelers aan.

Den aanwezigen werd gelast niet te vluchten, waaraan werd voldaan, waarna de namen werden opgeschreven en het speelmateriaal in beslag genomen.

De politie heeft, zooals in de „Perniagaän" van 28 Februari 1922 wordt medegedeeld, deze zoogenaamde razzia kunnen uitvoeren, omdat de chef eener Europeesche firma te Batavia zich over het schadelijk bestaan dier speelholen had beklaagd.

Deze Europeesche firma was daartoe gekomen, naar aanleiding van het feit, dat een harer employé's in die speelholen meer dan f 10.000 met het hazardspel had verloren en dientengevolge ten nadeele der firma een tekort in kas was ontstaan, waaraan allerlei knoeierijen waren verbonden.

Toen die chef een onderzoek bij zijn employé had ingesteld, bekende deze te hem ten laste gelegde feiten te hebben gepleegd en het geld met hazardspel te hebben verloren in de speelhuizen, waarvan er zoovele aanwezig zijn in de Chineesche wijken van Batavia en pasar Senin.

Ten einde zich van den werkelijken toestand in die huizen te overtuigen, stelde de chef der firma met zijn employé een persoonlijk en plaatselijk onderzoek in, bezochten zij de verschillende Chineesche societeiten en bevonden toen, dat er tal van Europeanen waren, die de speelholen bezochten en belangrijke sommen met het tjapdjikiespel verspeelden.

De handelschef stelde daarop den assistent-resident op de hoogte van hetgeen hij had waargenomen en hoe de Chineesche societeiten en tal van clandestiene speelhuizen onheil brachten in tal van gezinnen.

Daarop is de zoogenaamde razzia bevolen, ook in de clandestiene huizen.

Veel resultaat gaf zij niet.

Slechts in 2 societeiten in Gang Kenanga en pasar Senin en in een te Pantjoran werden de spelers aangetroffen; in de andere kon men geen wetsovertreding vaststellen.

Toch werd in die gelegenheden, volgens mededeeling van den schrijver, op den avond van onderzoek wel gedobbeld, doch uit het gefluister met elkander kon men opmaken, dat de speelleiders op de hoogte waren van de komst der politie en wel door de politie zelf.

Dat was de reden, waarom men de gewone beroepsspelers in de speelhuizen niet aantrof.

De spelers in de societeit te Pantjoran en in het clubgebouw van Gang Kenanga wisten ook wel van die komst af, doch zij waren overmoedig, weigerden het spel op te heffen en bleven doorspelen.

Er konden dus slechts 2 processen-verbaal door de politie worden opgemaakt.

Beide speelhuizen werden op dien bewusten avond gesloten, doch elders werden de weggenomen speeltafels wederom opgetuigd en het spel voortgezet, in de vaste overtuiging van pachters en spelers, dat de politie, na het gehouden onderzoek, niet zoude terugkeeren.

Onder die omstandigheden behoeft het publiek zich niet te verbazen, dat elke avond in de speelhuizen, zonder gevaar voor moeilijkheden, kan worden gedobbeld.

Het onderzoek in deze zaak heeft plaats gehad op verzoek van een benadeelden chef eener handelsfirma, doch hoevele chefs van Chineesche firma's zijn reeds sedert de zooveel jaren bestaan hebbende clandestiene speelhuizen op dezelfde wijze de dupe geworden van de door hun ondergeschikt personeel verloren gelden, zonder dat ten dezen aanzien ooit maatregelen werden genomen.

Verschillende kleine Chineesche firma's moesten zich dientengevolge failliet laten verklaren.

Het schijnt dus wel dat er eerst een klacht moet komen van Europeesche zijde, alvorens de politie in actie treedt.

En als deze te voren de hoofden der societeiten van die voorgenomen actie kennis geeft, zoodat zij hunne voorzieningen kunnen nemen en de politie daarna niets aantreft, dan is het verklaarbaar, waarom de uitkomsten van het onderzoek dikwijls zoo gering zijn.

Het Europeesch bestuur moet het houden van razzia's in de grootste stilte en zwijgzaamheid voorbereiden en er voor waken dat niemand van de politie-ambtenaren daarvan te voren kennis neemt.

Zoodra de politie van clandestien hazardspel kennis neemt, zij zij terstond paraat en handele onmiddellijk, zonder zich te uiten waarheen men gaat.

Alleen op die wijze is succes te verwachten.

De verslaggever heeft wel vertrouwen in de Bataviasche politie, doch zij moge weten, dat het algemeen bekend is, dat vele der dienaren zeer goede bekenden hebben onder de Chineesche societeitshoofden.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Encyclopaedisch Bureau.

De Indische Mercuur van 7 dezer bevat een bericht, dat door hen, die het mooie werk van het Encyclopaedisch Bureau te Weltevreden op prijs weten te stellen, met teleurstelling zal worden vernomen.

We ontleenen aan dat bericht: In overweging zijn plannen om het Encyclopaedisch Bureau, zoowel wat inrichting, als wat werkwijze betreft, te reorganiseeren en tot belangrijk bescheidener afmetingen terug te brengen. Voorts is geheel afgezien van de instelling van het Illustratiekantoor, met dien verstande, dat het oorspronkelijk tot het Encyclopaedisch Bureau behoorende kaartenbureau blijft bestaan en thans weder daaronder wordt gebracht. Wijl echter deze plannen nog niet geheel uitgewerkt zijn, kunnen daaromtrent nog geen definitieve mededeelingen worden gedaan. Een en ander geeft een bezuiniging van f 62.160 's jaars.

Diamantindustrie van Martapoera.

In het Nr. van 1 Juni der „Korte Berichten voor Landb., Nijv. en Handel" komt een vrij uitvoerig artikel voor over de diamantindustrie, zooals ze door Inlanders wordt gedreven in de afd. Martapoera (Zuid-Oost-Borneo). De winning geschiedt op zeer primitieve wijze, als volgt: Een vierkant gat wordt gegraven en het daarin voorkomende water met petroleumblikken uitgehoosd. De zijden van de kuil worden met alang-alang en stokken wat versterkt en zoo waterdicht mogelijk gemaakt. Het gat zelf wordt zóó diep gegraven, dat men op de grindlaag komt, welke volgens de Inlanders diamanthoudend is. Men verzamelt nu zooveel mogelijk grind en brengt dit in de buurt waar water is om het uit te wasschen. Dit uitwasschen geschiedt eerst in langwerpige bakken, waarin de massa grind en klei met de voeten wordt omgewerkt om het grind en de klei te kunnen verwijderen. Het fijnere grind wordt vervolgens in trechtervormige houten bakken (goelangs) overgewasschen.

De gevonden diamant wordt bijna uitsluitend in het stadje Martapoera geslepen in de vier stoomdiamantslijperijen, welke zich daar ter plaatse bevinden en die voor de helft in Inlandsche en voor de helft in Arabische handen zijn. Deze slijperijen zijn echter niet uitsluitend aangewezen op de Inlandsche ruwe diamant, integendeel, het zijn meerendeels Kaapsche diamanten, welke te Martapoera geslepen worden, niet alleen omdat de arbeidsloonen daar zoo goedkoop zijn, maar vooral, omdat de gele en technisch minder zuiver geslepen diamanten op de Oostersche markten toch ook gewild zijn.

De Inlandsche diamanthandelaren brengen nu zoowel de geslepen Borneodiamanten, alsook de Kaapsche, welke te Martapoera geslepen zijn, naar de bevolkingscentra op Java, naar Singapore, de Federated Malay States en wel eens naar Siam.

Overheidsbemoeiing op sociaal gebied in Indië.

De hr. H. Ch. G. J. van der Mandere besluit in No. 27 van „In- en Uitvoer" zijne beschouwing over bovengenoemd onderwerp. Schr. bespreekt thans de opgezette beweging voor een werkeloosheidsverzekering in Indië. Hij vraagt zich met zorg af, tot welke consequenties iets dergelijks zal leiden. De Europeesche werknemers zijn, naar den aard dezer verzekering zelve, niet de aangewezenen om door Staatssteun te worden geholpen, maar deze Staatssteun, eenmaal verleend, zal allicht afglijden naar de millioenen tellende categorie der Inlandsche werknemers, tegenover welke zij niet alleen niet te betalen is, wat vergeten wordt als het een politiek vraagstuk geldt, maar op welke wijze zij mede een verderfelijken invloed zal hebben wat aangaat arbeidswilligheid en arbeidskracht. „De praktijk in Nederland, in de jaren gedurende den oorlog en die welke daarop gevolgd

zijn, heeft al de nadeelen, verbonden aan al te overvloedigen Staatssteun bij werkeloosheid, geducht doen gevoelen, vooral ook daarom, omdat deze voortgezette Staatssteun de zoogenaamde arbeidsmoeheid of arbeidsschuwheid zeer in de hand heeft gewerkt."

De Joden in Suriname.

Aldus de titel eener beschouwing van den hr. D. Regeling in de Juli-afl. van „Onze Eeuw". De Joden in Suriname vormen uit een sociaal-geografisch oogpunt een zeer belangrijk object. Hier toch zien we een groep Blanken, die gedurende een paar eeuwen tusschen de keerkringen hebben geleefd en nog steeds een factor van groote beteekenis zijn in hun milieu. Hun historie houdt verband met gewichtige kwesties, die 1°. van algemeenen aard zijn of 2°. vraagstukken zijn de Joden in 't bijzonder betreffende. Deze algemeene vraagstukken zijn: *a.* Kunnen Blanken langdurig in de tropen leven? Dit in verband met de bewering, dat ze er na 2 of 3 geslachten onvruchtbaar zouden worden; *b.* Kunnen zij daar zwaren lichamelijken arbeid verrichten? De bijzondere Joodsche kwesties zijn: *a.* Zijn Joden geschikt voor landbouw in den ruimen zin van 't woord? *b.* Wat kunnen de Joden beteekenen voor den opbloei van Suriname?

We volstaan met deze inleiding. Wellicht vindt de schr. der rubriek „West-Indië" gelegenheid het belangwekkende artikel nader te bespreken in een volgend Nr. van het Kol. Weekblad.

Sluyters' Monthly.

De Juni-afl., met een prachtige Boeddha-reproductie op het omslag, treft weder door de mooie illustraties tusschen en buiten den tekst: o.a. de gekleurde afbeelding van „Ardjuna Prince of Charms" bij het artikel van M. V. Moens —Zorab over deze figuur van het Wajang-spel; de mooie foto's van een overtocht van de Asahan-rivier, de kijkjes in het land van Habinsaran en de afbeeldingen van het leven der Atchineezen, „where the feet of the Mighty have trod", zooals het artikel van G. G. van der Kop getiteld is.

Dr. R. Broersma schrijft over de economische beteekenis van Semarang, Percy A. Hill over een dwergstam op de Philippijnen, G. J. Wiggers over den productenhandel in Nederlandsch Oost-Indië vóór, tijdens en na den oorlog, H. van Meurs over twee Chineesche beelden.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van deel 62, afl. 2. Een en ander over enkele Anophelinen van het eiland Ceram, door J. Mahulete. — Over behandeling en bestrijding van lepra, door B. M. van Driel. — Een epidemie van malaria perniciosa en tertiana, in hoofdzaak overgebracht door M. Sinensis, door E. Walch en G. B. Walch-Sorgdrager. — De leprabestrijding in de Sandwicheilanden, door C. D. de Langen. — Over het conserveeren van organen voor het onderzoek op pest, door Dr. H. Vervoort. — Puimsteen als hulpmiddel bij trachoombehandeling, door J. A. Voorthuis. — Over een cursus van exotische ziekten, door F. D. Otkén.

De Zeeën van Nederlandsch-Oost-Indië.

Als uitgave van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap is een werk van ruim 500 bladzijden (roy. 8°.) verschenen, getiteld: De zeeën van Nederlandsch Oost-Indië.

Het is natuurlijk eene onmogelijkheid in een kort bestek een overzicht van den inhoud van dit standaardwerk te geven; we volstaan daarom met eene opsomming van de hoofdstukken waarin het is verdeeld, n.l. I. Historisch overzicht van het zee-onderzoek, door S. P. l'Honoré Naber. — II. De diepten der zeeën, door G. F. Tydeman. — III. Temperatuur, zoutgehalte, dichtheid en gasgehalte van het zeewater, door Dr. W. E. Ruiger. — IV. Maritieme meteorologie en getijden, door Dr. J. P. van den Stok. — V. Biologie der zee, door Dr. Max Weber en Mevr. Dr. A. Weber-van Bossche. — VI. Geologie, door Dr. G. A. F. Molengraaff. — VII. Kustbeschrijving van den Oost-Indischen Archipel, door J. M. Phaff. — Behalve vele kaarten en illustraties, bevat het omvangrijke werk een alphabetisch naamregister aan het slot.

Gegevens over Cultures.

Het Nr. van 15 Mei der Mededeelingen van de Handelsvereeniging te Medan bevat een beredeneerde statistische opgave van den aanplant en den oogst der voornaamste cultures in het gewest Oostkust van Sumatra.

Verder, onder het opschrift „Caveant consules", een critische bespreking van de plannen om de verdere voltooiing van de (Oceaan-)haven Belawan uit te stellen. Het stopzetten van de werken aan die haven zou volgens den schr. alleen gerechtvaardigd zijn, indien men aanneemt dat de Oostkust tot volslagen onbeduidendheid zal terugzinken. Gelijk alle andere rampen, zal ook de malaise ten slotte eindigen, en zooal niet plaats maken voor een koortsachtige hoog-conjunctuur, dan toch voor een normale ontwikkeling.

Djawa. Orgaan van het Java-Instituut.

Inhoud van 1e jaarg. No. 4. Opening van het Congres van het Java-Instituut, gehouden op 17, 18 en 19 Juni 1921, te Bandoeng. — Een en ander over Soendaneesche muziek, door J. Kunst en R. T. A. Wiranatakoesoema (met ill. en notenschrift). — Verslag van het behandelde over de noodzakelijkheid van geschiedenis-onderwijs. — Opening van de houtsnijwerktentoonstelling op 18 Juni. — Verslag van het behandelde over de ontwikkelingsmogelijkheid van de muziek op Java, met beraadslagingen daarover. — Over het cultuurcongres te Bandoeng, door Th. Karsten. — Congres voor Javaansche cultuurontwikkeling te Solo op 5, 6 en 7 Juli 1918 (uit de Locomotief). — Het eerste congres voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Java, door L. van Vuuren (uit de Java-Bode). — De opzet der Universiteit van Ned.-Indië door Abdul Rivai.

Teysmannia.

Jaarg. 33, afl. 1—2. Over ziekten van pisang, door E. A. Gäumann. — De gezondheidstoestand van onze cultuurgewassen in de jaren 1920 en 1921, door Dr. C. J. J. van Hall. — Over schadelijke en nuttige weekdieren van tropisch Azië, door E. M. M. Paravicini. — Het veredelen van sierheesters en boomen, door Dr. A. J. Ultée. — De Podopsplaag in de rijst, door D. J. G. van Setten. — Photographische afdrukken van wetenschappelijke artikelen als hulp bij literatuurstudie, door Dr. C. J. J. van Hall. — Boekbespreking. — Sprokkelingen op landbouwgebied (Bestrijding van de veldrat. — Sigaretten-tabak in Besoeki. — Twee bacterieele ziekten van de pisang in Ned.-Indië. Enz.).

De Indische Post.

Enkele artikelen in No. 26: De Indische Begrooting in de Eerste Kamer, door Mr. J. Belinfante. — Cultuur en ontspanning in Indië, door Homunculus. — Wandelingen door 's Lands Plantentuin, door C. J. Stomps. — De vlootwetbehandeling en de verdediging van Indië, door A. T. W. Winter.

Boschproducten van Ned.-Indië.

De hr. J. J. Paerels vervolgt in het Juni-Nr. van „Cultura" zijne beschouwingen over „Eenige der belangrijkste boschproducten uit Ned.-Indië". Schr. behandelt thans de rotan, d.w.z. die soorten, welke als markproduct van beteekenis zijn voor onze koloniën. Borneo is het land, dat de grootste hoeveelheden rotan levert. Van Bandjermasin en Pontianak wordt het product door Chineesche stoomers gewoonlijk naar Singapore gebracht. Terwijl de inzamelaars hun product per stuk verhandelen, wordt in den groothandel dit per picol betaald. De uitvoer van rotan uit geheel Ned.-Indië bedraagt jaarlijks tusschen de 32 en 60 millioen K.G., waarvan ruim de helft gewoonlijk naar Singapore gaat. Andere belangrijke uitvoerhavens zijn Makassar en Palembang.

De West-Indische Gids.

Juli 1922. Allodiaal eigendom en erfelijk bezit in Suriname, door Prof. Mr. A. S. de Blécourt. — De Curaçaosche begrooting voor 1922, door Dr. B. de Gaay Fortman. — Twee oude boekjes over Suriname, door Dr. H. D. Benjamins. — Installatie door den Minister van Koloniën, den Heer S. de Graaff, van de Commissie inzake herziening der West-Indische Regeeringsreglementen, enz., op 5 Mei 1922, in het gebouw van het Departement van Koloniën. — Rede door den Gouverneur van Suriname, Mr. A. J. A. A. Baron van Heemstra, op 9 Mei 1922 gehouden ter opening van de zitting der Koloniale Staten. — Rede door den Gouverneur van Curaçao, Mr. N. J. L. Brantjes, op 9 Mei 1922 gehouden ter opening van de zitting van den Kolonialen Raad. — Bibliographie.

Orang Peladang.

In het Juni-Nr. een overzicht der voordracht van den hr. E. Janssen, oud-voorzitter van den N.-I. Cultuurbond, getiteld: Is een werkkring in Indië nog aan te bevelen? — Verder een overzicht eener causerie over Suriname, den 16en Juni te Deventer gehouden door den hr. S. de Haan, landbouwleeraar te Paramaribo met verlof.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardr. Genootschap.

Prof. J. C. van Eerde vervolgt in de Juli-afl. zijn studie over Indonesische en Melanesische beschavingsgebieden op Nieuw-Guinee. Dit gedeelte heeft betrekking op de herkomst en de verspreiding van de Marindineezen, welke tusschen de Fly-rivier en de Digoelrivier wonen, en steunt op gegevens van Pr. J. van der Kolk, die bijzondere aandacht schonk aan den genoemden Papoea-stam. — Dr. G. L. L. Kemmerling geeft aanvullende mededeelingen op een in een vroegere afl. verschenen artikel „Uit Indië's vulkaanrijk". — De hr. A. J. W. Ruinen schetst de verdiensten van wijlen kolonel A. J. Gooszen, inzonderheid wat betreft diens aandeel in het groote ontdekkingswerk dat in de jaren 1907—1915 op Nieuw-Guinea is verricht. — Verder vindt men in de rubriek overzicht van geologische publicaties verschillende besprekingen van geschriften met betrekking op Oost-Indië.

Zendingsperiodieken.

Alle den Volcke. Juli 1922. Lijkbezorging bij de

Sadan-Toradja's in Rante Pao, inzonderheid in het district Pangala, door J. Belksma (slot). — Jaarverslag van P. Zijlstra over 1921: Eenige indrukken aangaande den arbeid in de Onderafdeeling Makale (met ill.).

Nederlandsch Zendingsblad. Juli 1922. Het Nederlandsch Zendeling Genootschap, gesticht in 1797 (met portretten van de stichters). — In het ziekenhuis te Sonder (Minahassa) (met ill.). — In memoriam Ir. Jan Willem Gunning, door L. J. van Wijk (met portret).

De Macedoniër. Juli 1922. Moet onze Zendingsmethode ook op de Evangelisatie worden toegepast? door D. Bakker. — Sadhoe Soendar Singh, door D. K. Wielenga. — Midden-Java ten Zuiden. Zendingsgeschiedenis (vervolg), door D. Pol.

St. Claverbond. Juli 1922. Op bezoek bij den Sultan van Jogjakarta, door L. Groenewegen (met ill.). — Leekenapostolaat op Java. Hoe jeugdige Javanen weten te ijveren voor het R. K. geloof.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 14. Huisvesting in Indië, door N. (vervolg). — Langs de Mamberamo, door J. Jongejans (met ill. waarbij typische Papoea-typen en motieven van pijlversieringen). — Uit den bloeitijd der Oost-Indische Compagnie. Haar bedrijf, door H. W. Bredée (vervolg).

Ned.-Indië Oud en Nieuw.

In de Juli-afl. een zeer interessant artikel van den hr. W. O. J. Nieuwenkamp: „Drie weken op Alor" (een klein eilandje in den Timor-Archipel). Het artikel is rijk geïllustreerd naar teekeningen van den schrijver, die o.a. merkwaardige bijzonderheden mededeelt over de geheimzinnige bronzen of koperen keteltrommen (Mokko's), die alleen op Alor in menigte gevonden worden. — Verder bevat de afl. een mooi portret van Sultan Hamangkoe Boewono VII en bijzonderheden over de begrafenis van dien vorst. — In de rubriek Boekbespreking wordt de aandacht gevestigd op J. Kool: Tänze der Naturvölker.

De Indische Mercuur.

No. 27. De aetherische oliën leverende planten van Ned. Oost-Indië en de bereiding van haar oliën, door Dr. A. W. K. de Jong (vervolg). — Verslag van de Staatscommissie ter bevordering van de personeelsvoorziening voor den Indischen dienst, besproken door H. van de Rivière. — De rubbercrisis. — De Handelsvereeniging te Medan. — Ned.-Indisch Landbouw Syndicaat. — De voornaamste cultures in Midden-Java gedurende 1921. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft literatuur over oliën, vetten en wassen.

Promotie van Jhr. Ir. F. C. van Heurn.

Den 3en Juli promoveerde tot doctor in de technische wetenschap jhr. ir. Frans Cornelis van Heurn, op een proefschrift getiteld „De gronden van het cultuurgebied van Sumatra's Oostkust en hun vruchtbaarheid voor cultuurgewassen" en op stellingen.

* * *

De Koninklijke en de wetgevende macht over Ned.-Indië in verleden en toekomst, door Dr. (Mr.) I. A. Nederburgh. ('s-Gravenhage, Gebr. Belinfante).

Een verdienstelijk landsdienaar, J. Emor, Inlandsch arts te Singaradja (met portret). — Het groote Radiosation bij Bandoeng (met ill.). (Het Indische Leven, 27 Mei '22).

Drie eeuwen koloniaal bestuur (vervolg). (De Banier, 2 Juni '22).

De (Indische) Huurcommissie-ordonnantie, door D. Kapteyn. (Locale Belangen, 1 Juni '22).

Levensschetsen van vooraanstaande Indonesiërs, door v. L. (Neerlandia, Juli '22).

Briketteering van Indische steen- en bruinkolen. Voordracht van ir. A. Guyst van der Ham. (De Ingenieur, 8 Juli '22).

Netherlands Indian sugar plantations in 1921 and their prospects in 1922. — Tea growing in the Netherlands Indies in 1921 and its prospects in 1922. (Holland's Import and Export Trader, June '22).

Suriname.

Ter herdenking op 31 Augustus 1923 van het feit, dat H. M. 25 jaar te voren de regeering heeft aanvaard, zal, naar *De West* meldt, op initiatief van den voorzitter der Koloniale Staten, ook in Suriname een herdenkingscomité worden gevormd, waarvoor uitgenoodigd zijn vertegenwoordigers van de verschillende kerkgenootschappen, vereenigingen, instellingen en persorganen, om op een nader te bepalen dag een samenkomst te houden.

* * *

Een commissie is ingesteld, teneinde te onderzoeken in hoeverre de koloniale wetgeving op het gebied van concessiën tot exploitatie van hetgeen zich op en in domeingrond bevindt, wijziging behoeft en zijn tot leden dier commissie benoemd de heeren S. Beck, chef der firma C. Kersten en Co., A. F. C. Curiel, industrieel, G. van Dien Jr., hoofdvertegenwoordiger van de Balata compagniën Suriname en Guyana, J. R. C. Gonggrijp, gezagvoerder van de plantage Cievia, lid der koloniale staten, P. A. May, industrieel, lid der koloniale staten, C. N. Polanen, goudontginner, E. M. Rombouts, industrieel, H. P. Schliesler, hoofd van de afdeeling Balata-onderneming der firma C. Kersten en Co., mr. A. van Traa, directeur-voorzitter van de Surinaamsche Bank, terwijl tot voorzitter en secretaris dier commissie zijn aangewezen onderscheidenlijk de heeren mr. A. van Traa en H. Ph. Schliesler voornoemd.

* * *

Het rapport van de Detacheeringscommissie van het Surinaamsch Onderwijzers Genootschap is verschenen. De commissie was samengesteld uit verscheidene onderwijzers(essen), die in de districten werkzaam zijn of zijn geweest.

Het detacheeringsvraagstuk is (was) altijd een moeilijke kwestie bij het onderwijs.

De commissie heeft getracht een regeling te ontwerpen, om eene oplossing in deze te vinden.

De eindconclusies, waartoe de commissie komt, zijn:

„Iedere school telle ten minste twee leerkrachten.

Het arbeiden aldaar gaat met grooter moeilijkheden gepaard.

Alle onderwijskrachten, zoowel vrouwelijke als mannelijke, moeten aldaar arbeiden.

Aan het detacheeren moet een dadelijke keuring voorafgaan, wat niet verplicht tot onmiddellijke definitieve aanstelling.

In het district is het arbeiden, onder moeilijker omstandigheden, zwaarder dan in de stad.

Er moet een streven zijn het leven aldaar zoo aangenaam mogelijk te maken door het aanbieden van:

a. doelmatige woningen;
b. geschikte schoollokalen;
c. goed aangelegde en gedraineerde schoolterreinen (met een ruim erf gronds).
d. een detacheeringstijd;
e. gelegenheid tot onderbreking van den detacheeringstijd tot examenstudie aan hen, die daarvoor in aanmerking komen.
f. een mutatiestelsel, berustend op gezonde basis en het geheele corps omvattende, behoudens de uitzonderingen;
g. een indeeling der posten in klassen;
h. een billijke vergoeding, evenredig aan zwaarder werk, duurdere levensomstandigheden en grooter kosten;
i. gratificaties aan hen die daarvoor in aanmerking komen;
j. doeltreffende vacantieregeling en een loyale opvatting aangaande verloven;
k. een goede behartiging van de materieele belangen zijdens het districts-bestuur;
l. waar hier sprake is van onderwijzers worden ook onderwijzeressen bedoeld.

Wanneer een regeling in het leven wordt geroepen, volgens deze lijnen en zoowel openbaar als bijzonder onderwijs zich daaraan houden, dan zal de verderfelijke concurrentie ten nadeele van het onderwijs ophouden. Geen enkel onderwijzer zal bezwaar hebben zijn kracht te wijden aan de jeugd, waar die zich ook bevinde, niet alleen dat hij een stuk brood daaraan dankt, maar gesterkt door de bewustheid van onder een voor allen ge-

lijke regeling te dienen, en wetende dat zijn districtstijd ten hoogste 9 jaar kan bedragen!"

* * *

Wij lezen in *De West* van 6 Juni:

„Dat over onze kolonie in het buitenland nog al eens wordt geschreven, blijkt wel uit de onderstaande artikelen, welke den laatsten tijd verschenen zijn; in *Frankrijk*: op 17 November in „Sciences et Voyages" een belangwekkend artikel (geïllustreerd) over Hollandsch Guyana; „Floreal" van 7 Januari een artikel met foto's over de inboorlingen van Suriname; in *Zwitserland*: in „Feuille d'avis de Lausanne" van 24 December: De rijkdommen van Nederlandsch Suriname, in de „Journal de Jura" van 28 December eveneens een artikel: de rijkdommen van Nederlandsch Suriname; in *Italië* in de „Corriea Vinicoeo" (Florence) van 15 April: cijfers over den handel van Nederlandsch Guyana in 1920; in *Engeland*: de „Times" van 18 April, waarin uit Weltevreden wordt bericht, dat Stinnes in 1923 met de cultuur van kokosnoten in Ned. Guyana zal beginnen; in *Amerika*: „Daily News" (Chicago) van 5 April, Koningin Wilhelmina ontvangt sinaasappelen van Suriname van den Gouverneur, Baron van Heemstra.

Verder lezen wij op 5 Mei het volgende bericht:

Interparlementaire Unie.

De vergadering van de Interparlementaire Unie, gehouden te Bazel op 27 April, heeft het voorstel van van Kol (Nederland) aangenomen, die gevraagd had den Volksraad van Ned. Indië en de Kol. Staten van Suriname (te erkennen?) als instellingen, waarvan de leden zich kunnen aansluiten bij de Unie. De dertig leden van den Volksraad en de leden van de Koloniale Staten (die gevraagd hebben?) om lid der Unie te worden, zijn als zoodanig toegelaten."

* * *

In *De Standaard* van 19 Juni No. VI. van de „Brieven uit de West", waarin de heer Leys de kolonisatie van Suriname door Nederlandsche boeren als Nederlander wil bekijken.

De brief vangt aldus aan:

„Als rechtgeaard Nederlander zou ik het liefst zien, dat onze mooie Koloniën zoo sterk mogelijk verhollandscht konden worden. Met onze Oost-Indische bezittingen gaat dat moeilijk. De Javaan zal blijven evenals de Batakker. Het is zelfs niet eens mogelijk de Nederlandsche taal als spreektaal in te voeren en als men de taal niet kan invoeren, dan kan men zeker de zeden en gewoonten en den godsdienst niet verhollandschen. Zie wat een taaie weerstand de Zuid-Afrikaanders uitoefenen tegen het verengelschen der Afrikaansche bevolking. Zie wat een reuzenverschil die Afrikaansche kolonies vertoonen met de Oost en de West. Vergelijk ook eens de kolonies in Nieuw-Holland, Tasmanië en Nieuw-Zeeland met de Engelsche kolonies in voor- en achter-Indië en in Middel- en Zuid-Amerika. Daar, waar de blanke bevolking domineert, daar vindt men krachtige kolonies. Wat we van de Oost niet kunnen maken, kunnen we wel van de West. Van Suriname kunnen we een tropisch stukje Nederland maken, dat eeuwen langer Nederlandsch blijven kan dan de Oost."

De schrijver komt tot de volgende conclusie:

„Daar is maar één middel om den kleinen landbouw te doen opleven. En het is waard dat middel aan te grijpen en toe te passen, omdat het behoud en de ontwikkeling der kolonie er van afhangt.

En dat middel is: het invoeren van een ontwikkelde landbouwende bevolking, van menschen, die weten wat de grond waard is, wat hun arbeid waard is, menschen die liefde hebben voor hun vak, dat vak steeds hooger opvoeren, die hun kinderen in dat vak zullen opleiden. Die menschen zullen onze volksontwikkelaars zijn bij uitnemendheid, niet door hun woord, maar door hun voorbeeld. En wanneer ik nu als Nederlander overtuigd ben van de noodzakelijkheid om Nederlandsche boeren naar Suriname te brengen, waar ik in die immigratie het eenige afdoende redmiddel zie om Suriname er voor altijd bovenop te helpen, daar acht ik juist dezen tijd den meest geschikten, om een goed voorbereide, en goed geleide proef te nemen, zij het dan ook op kleine schaal."

* * *

De *N. R. Ct.* van 7 Juli, avondbl. D. schrijft onder het opschrift: *„Suriname op de aanstaande Jaarbeurs"*:

„In de afdeeling koloniën ontbrak bij de tot nu toe gehouden Nederlandsche Jaarbeurzen Suriname bijna geheel; weliswaar deden de Surinaamsche sinaasappelen op de laatste beurs hun intrede, maar overigens vielen de Surinaamsche producten weinig op. Dit zal op de in September te houden Jaarbeurs geheel anders zijn; dank zij het initiatief van den gouverneur van Suriname zal voor de eerste maal deze Nederlandsche kolonie op meer nadrukkelijke wijze onder de aandacht van het Nederlandsche publiek worden gebracht. Eind Juli zal met de Koninklijke West-Indische mailboot een groote collectie producten naar Nederland worden verscheept, om onder leiding van den directeur van de afdeeling handelsmuseum van het Koloniaal Instituut op de Jaarbeurs te worden uitgestald.

De voornaamste bedoeling van de inzending zal zijn, de aandacht te vestigen op producten van Suriname, die reeds in hoeveelheid geleverd kunnen worden (Liberakoffie, cacao, suiker, sinaasappelen en houtsoorten, daarbij uit hout bewerkte voorwerpen, bauxiet, balata en strooheoeden), en op producten, waarvoor kapitaal wordt gevraagd (katoen, sisal, malachra, ananas en bacoven).

Was op de vorige beurzen de theeschenkerij in de koloniale afdeeling der Jaarbeurs een groote attractie, ditmaal zal de theesalon worden gebruikt als koffiekamer in den eigenlijken zin des woords, wijl daar ter plaatse door Surinaamsche dames Liberia-koffie zal geserveerd worden, bereid op de in Suriname meest gunstig geachte wijze. Verder zal het publiek daar op bepaalde tijden sinaasappels kunnen proeven, en zullen de belanghebbenden de uit vruchten bereide wijnen kunnen leeren kennen, waarvoor in Nederland reeds eenige belangstelling bestaat.

Aan de Koninklijke West-Indische Maildienst-Maatschappij is verzocht de inzending op te luisteren met scheepvaart-materiaal en de Nederlandsche Handel-Maatschappij is uitgenoodigd hetzelfde te doen met de maquette en foto's van hare vernieuwde suikerfabriek te Marienburg.

Ter illustratie van de inzending zal de nieuwe Suriname-film worden vertoond."

Tot zoover de *N. R. Ct.*

De koffiebereiding is aan de Surinaamsche dames goed toevertrouwd. Wij behoeven haar niets te leeren, maar zij zullen het ons ten goede houden, dat wij haar aandacht er op vestigen, dat er in Suriname meer dan één bereidingswijze gevolgd wordt, die niet juist goed genoemd kan worden. De beste was wel het maken van een zeer sterk, bijna strooperig extract, waarvan dan een zeer kleine hoeveelheid wordt geserveerd in een groote hoeveelheid kokende melk, en voor de fijnproevers room.

Wij herinneren ons van een Surinaamsche dame, die den naam had lekkere koffie te trekken, gehoord te hebben, dat zij, bij het branden van de koffie — die niet zwart gebrand mocht worden — daarbij een korstje brood voegde en dat meemaalde. Zij verklaarde dat hierdoor het aroma verhoogd wordt en zeide, dat ze dat ergens in Duitschland had zien doen.

We wenschen de dames te Utrecht veel succes en zullen niet verzuimen ons daarvan te komen overtuigen.

Wat de sinaasappelen betreft, vernamen wij, dat het gelukt is daaraan de oranjekleur te geven, die hier verlangd wordt. Het procédé bestaat eenvoudig daarin, dat men de vruchten gedurende zekeren tijd blootstelt aan een zekere temperatuur; wij meenen verstaan te hebben 65° F.

Curaçao.

De Commissie voor het Regeeringsreglement.

„Voz di Pueblo" oordeelt weinig vriendelijk na de Ministerieële beschikking, waarbij de commissie wordt ingesteld te hebben vermeld:

Gelijk men uit bovenstaande ziet tracht men op andere wijze dan alleen door bezuiniging en meer belasting tot een sluitende begrooting te komen voor Suriname en Curaçao.

Dat lijkt ons zeer zeker een meer rationalen en meer billijken weg.

Heel veel uitgaven, die nu ten laste van de kolonie komen, behooren op de Rijksbegrooting thuis.

Wij moeten hier twee begrootingen hebben, n.l. een zuiver interne, die natuurlijk sluitend moet zijn en een begrooting van die zaken, die door het Rijk moeten bekostigd worden.

Deze commissie moet advies uitbrengen „omtrent de mogelijkheid van verwezenlijking van het denkbeeld".

Is dat niet fraai uitgedrukt?

Wat zijn het daar aan koloniën toch secure, knappe en voorzichtige lui.

It is a long way to Tipperary.

Als we over zooveel jaren advies hebben over de „mogelijkheid van verwezenlijking van dit denkbeeld" dan wordt er zeker weer een commissie benoemd om advies te geven inzake „de mogelijkheid van verwezenlijking van de practische uitvoering van dit denkbeeld".

Voor Curaçao zitten in deze commissie twee bekenden Mr. de Gaay Fortman en Mr. Th. Nuyens.

Deze twee, vooral de laatste, kennen Curaçao wel maar of deze wel, vooral met het aan een sluitende begrooting vastzittend denkbeeld van zelfbestuur, genoeg frissche denkbeelden bezitten, dat staat nog te bezien.

Doch voorloopig moet Curaçao, wat toch eigenlijk niets meer is dan een gemeente, zooals er zooveel in Holland zijn zich tevreden stellen met een bestuur, dat een parodie is op zelfbestuur.

't Regeeringsreglement is eigenlijk sedert 1816 of zoo men wel sedert 1865 niet meer veranderd.

Ja, de positie van de gezaghebbers is er formeel op achteruit gegaan.

Werden zij vroeger, zij het dan ook op advies van de Gouverneurs, direct door de Koningin benoemd, thans zijn zij, zooals elk willekeurig ambtenaartje, direct creaturen van den Gouverneur.

Begrijpt nu evenwel een Bestuur zijn positie in den tegenwoordigen tijd, och, dan komt men over die formaliteiten wel heen, maar doet het dat niet, dan wordt het een waphopig verlicht absolutistisch gescharrel.

Profeteeren is gevaarlijk, maar toch bestaat er een flauwe hoop, dat deze vertegenwoordiger van H. M. de laatste zal zijn in ouden stijl.

De „Koninklijke".

Aan het verslag ontleenen wij het volgende:

In Venezuela kon de productie van The Caribbean Petroleum Company belangrijk verhoogd worden, aangezien wij de beschikking kregen over een aantal schepen, welke ter uitvoering van een programma ter vergrooting van de transportcapaciteit besteld waren. De productie bedroeg: 241.130 v.j. 78.570 K.G. tons. De raffinaderij te San Lorenzo was constant in bedrijf. Ondanks de algemeene malaise, welke ook in Venezuela sterk werd gevoeld, viel een merkbare vooruitgang in de zaken van de maatschappij waar te nemen.

In verband met de grootere ruwe-olie-leveringen van Venezuela kon de raffinaderij op Curaçao vrij geregeld in bedrijf gehouden worden en werd zelfs besloten, de fabriek door uitbreiding in staat te stellen verscheidene nieuwe producten af te leveren.

Op Trinidad heeft de Bataafsche met ingang van 1 Mei 1912 op verzoek van de United British West Indies Petr. Syndicate, de leiding van het bedrijf op de terreinen van de tot genoemd syndicaat behoorende maatschappijen overgenomen. De putten, welke tot nog toe onder leiding der „Koninklijke" zijn geboord, hebben over het algemeen niet de resultaten bereikt, welke daarvan werden verwacht. De productie bedroeg: 51.970 (v.j. 49.500) E. tons.

In het overige Zuid-Amerika, waar de „Koninklijke" tot nog toe niet gewerkt had, werden uitgestrekte exploratie-terreinen verworven.

Bestrijding van gele koorts.

Hedeyo Nogoesji, van het Rockefeller-Instituut, die, zooals men weet, in de Leptospira icteroiden in 1918 den verwekker van de gele koorts ontdekt heeft en daardoor de gelekoorts-campagne in de tropen een grooten stap vooruitbracht, heeft nog steeds zijn onderzoekingen over dit voor de tropische landen zoo belangrijke vraagstuk niet voltooid. In een artikel in „De Lancet" geeft hij thans een uitvoerig gedocumenteerd en geïllustreerd overzicht van de pathologisch-anatomische veranderingen in lever en nieren die bij de gele koorts worden aangetroffen. Daaraan voegt hij een aantal beschouwingen toe over de groote verwantschap tusschen deze ziekte en de door een verwante leptospira veroorzaakte besmettelijke geelzucht.

Ten slotte deelt hij nog eenige bijzonderheden mede over de resultaten van de door hem ondernomen therapeutische en prophylactische inentingen tegen de gele koorts met behulp van immuumserum. Deze resultaten worden met den dag schitterender, vooral wat de prophylactische inspuitingen betreft. Thans kan men zeggen, dat alle personen, die twee inspuitingen van 2 cubieke centimeter hebben ondergaan zonder uitzondering van de ziekte verschoond blijven; van hen, die slechts één zoodanige inspuiting ontvingen, werden enkelen later wel ziek. Wil de therapeutische toediening van serum resultaat hebben, dan moet zij vroegtijdig geschieden (voor den vierden dag). De sterftekans bij een dergelijke vroegtijdige behandeling daalt dan van 52 percent op 13 percent.

Deze prophylactische behandeling is uit den aard der zaak een zeer kostbare aanwinst bij de gelekoortsbestrijding, vooral in streken waar van de systematische uitroeiing van de Stegomya-mug, door wier beet, zooals men weet, de besmetting wordt overgebracht, groote bezwaren verbonden zijn.

(*N. R. Ct.*)

Huisvlijt.

De *Amigoe* brengt onderstaand jaarverslag:

De samenstelling van het bestuur der vereeniging onderging in het jaar 1921 geen verandering. Eén lid der vereeniging, mevr. Statius Muller-Ferguson, bedankte wegens vertrek naar Nederland. Het aantal begunstigers daalde van 140 op 1 Januari 1921 tot 134 op 1 Januari 1922.

In de ledenvergadering van 17 Juni 1921 nam de Beschermheer, de oud-Gouverneur O. L. Helfrich, afscheid van de vereeniging, die hij steeds zoo krachtig mogelijk heeft gesteund. Hem werd als aandenken een op Aruba vervaardigd vouwbeen van karet met initialen in goud aangeboden. De scheidende landvoogd, die ten zeerste door dit bewijs van sympathie was getroffen, zal de belangen der vereeniging ook in Nederland naar zijn vermogen blijven behartigen.

De verkoop op Curaçao werd voortgezet in het lokaal in de Breedestraat. Van de uitbreidingsplannen, in het tweede verslag ter sprake gebracht, is nog niets kunnen komen. De ruilhandel met Suriname wordt voortgezet. De artikelen van de Vereeniging „Huisarbeid" te Paramaribo vinden voldoende aftrek, terwijl de Curaçaosche en Sabaansche handwerken te Paramaribo eveneens koopers vinden.

Door de bemoeiingen van mevr. Van Aalst-Koopman en mevr. Romeyn-Tuckerman, leden van de West-Indische Commissie van „Oost en West", werden ook in 1922 eenige Curaçaosche huisvlijtartikelen op een bazar van de Vereeniging „Tesselschade" verkocht en kwamen eenige particuliere bestellingen in. Groot is de omzet in Nederland nog niet geweest, blijkbaar een gevolg van de minder

BESCHIKBAAR.

gunstige tijden. Er werden echter weder groote inzendingen gevraagd voor een tentoonstelling in den loop van Mei 1922 te houden. Aan dit verzoek is voldaan, om de Curaçaosche en Sabaansche artikelen opnieuw in Nederland hun weg te doen vinden.

De omzet in de kolonie mag zeer bevredigend genoemd worden. De beide leden-verkoopsters kweten zich met de meeste toewijding van haar taak. De keuringscommissie kwam onder leiding van de voorzitster elken Donderdagmiddag bijeen. De geschikt bevonden artikelen werden gekocht en terstond betaald. De afgekeurde bleven ter beschikking van de inzendsters. Meermalen werden duurdere handwerken in commissie genomen. In het verkooplokaal waren steeds inzendingen aanwezig van de Curaçaosche Vereeniging van Hoedenvlechtsters „Arbeid Adelt" en van het Struisvogelpark „Albertina".

De financieele toestand van de Vereeniging mag gunstig genoemd worden. Van het door het Koloniaal Bestuur toegestaan voorschot van ƒ 5000 werd slechts ƒ 2350 opgenomen, waarvan in 1920 ƒ 250 en in 1921 ƒ 600 werd terugbetaald, zoodat nog verschuldigd is ƒ 1500.

De rekening en verantwoording van de penningmeesteresse over 1920 keurde de Gouverneur bij G. B. van 17 Mei goed.

De toestand der geldmiddelen mogen blijken uit het volgende overzicht:

Activa:		
Kas	ƒ 283.22	ƒ 289.02½
Deposito Maduro's Bank	ƒ 1185.55	ƒ 2159.31
Voorraad handwerken, enz.	ƒ 2809.28½	ƒ 3521.66½
Meubilair	ƒ 110.—	ƒ 100.—
	ƒ 4387.05½	ƒ 6070.—
Passiva:		
Koloniale kas	ƒ 2100.—	ƒ 1500.—
Crediteuren	ƒ 270.70	ƒ 55.15½
Nog te betalen onkosten	ƒ 75.42	ƒ 114.82
Batig saldo	ƒ 1940.93½	ƒ 4400.02½
	ƒ 4387.05½	ƒ 6070.—

Er is besloten om een deel van de gemaakte winst te bestemmen tot het vormen van een reservefonds en voorts om aan de werksters-inzendsters 4 pCt. uit te keeren van het bedrag, waarvoor haar werk is ingekocht. Hiervoor zullen slechts zij in aanmerking komen, die voor ƒ 25.— of meer aan de vereeniging verkochten. Op die wijze werd ƒ 625 aan de werksters uitgekeerd.

Het zij mij vergund aan het slot van dit verslag nog een woord van dank uit te spreken aan allen, die in het afgeloopen jaar hebben medegewerkt om het doel, dat de vereeniging zich gesteld heeft: *bevordering en veredeling van de Curaçaosche huisvlijt*, te bereiken. Moge de vereeniging nog vele jaren dienzelfden steun en medewerking blijven genieten.

De Curaçaofilm.

Onze collega van „*Suriname*" heeft een veertien dagen geleden iets verteld over de vertooning van de Surinamefilm, waarvan de vertooning gevolgd werd door een Curaçaofilmpje. Misschien willen onze lezers van dit laatste iets meer weten. Wij zwegen er echter over, omdat die film zoo is tegengevallen. Het was een kleine Engelsche film, nog geen 300 meter hoog, alleen van het stadsdistrict van „Williamstadt" en omgeving. De beelden waren soms niet slecht, maar gaven in het geheel geen indruk van „Curaçao". Eenige opschriften wekten de lachlust van de aanwezigen, als b.v. de aankondiging van een Hollandsche bouwtrant gevolgd werd door eene voorstelling van de prachtige monumentale huizen van Schaarloo of Pietermaai, die zoo niets Hollandsch hebben.

Uit den Verren Vreemde.

Het standbeeld van President Steyn.

Te Deventer, waar President Steyn twee aan de studie gewijde jaren heeft doorgebracht, is een standbeeld v... den grooten Zuid-Afrikaner onthuld. Het door Toon Dup... vervaardigde beeld staat op het Stationsplein. Bij de o... hulling waren, naast minister H. A. van IJsselstein, tal v... autoriteiten en vooraanstaande personen in wat men ... kunnen noemen onze Z.-A. beweging aanwezig; de teg... woordigheid van mejuffrouw Steyn, dochter van Marti... Theunis Steyn, verhoogde het plechtige der stemming.

De voorzitter van het comité van Nederlanders, dat d... geheele vereering georganiseerd heeft, dr. Hendrik Mul... Nederlandsch gezant te Boekarest, hield de onthullings... bij de beeltenis van den laatsten president van den Vr... staat, door naam, taal en afstamming ten nauwste ... Nederland verbonden. Het gedenkteeken verrees hem ... eere en ten dank, ons ten voorbeeld en ter bemoedig... Spreker besloot zijn mooie rede met deze woorden:

„Gezegend volk, dat dezen edele onder de edelen tot h... verhief en dat zijn lichtend voorbeeld voor zich uit ziet ... de toekomst in.

Ook Nederland eert en dankt hem. Want Theunis St... heeft in zichzelven ook aan ons volk bewezen, dat de kr... ten, die ons voorgeslacht hebben gebracht tot groot... en het hebben doen eeren door alle landen en door ... eeuwen heen, onverzwakt kunnen voortleven bij den na... Dat voorgeslacht, het zijne en het onze, is in hem herl... Hij was een eer voor ons ras.

Het oude moederland is gelukkig het eerste te zijn, ... hem een gedenkteeken te wijden. Dit vormt een nieu... band tusschen Nederland en Zuid-Afrika. Dank zij ... kunstenaar, die hem nooit aanschouwde, en hem heeft ... gebeeld, de hand op den Statenbijbel van zijn vaderen ... van zijn volk.

Aan uw zorgen, burgemeester, als hoofd der geme... Deventer, en aan die van geheel haar bevolking, dragen ... het gedenkteeken over.

En thans, dochter van Zuid-Afrika's meest geliefden ... toon ons uwen grooten vader!"

Mej. Steyn onthulde dan het monument.

Vervolgens voerden minister van IJsselstein en de b... gemeester van Deventer, jhr. T. A. M. A. van Humalda v... Eysinga, het woord.

De plechtigheid verplaatste zich daarna naar de Gro... of St. Lebuïnuskerk, waar het orgel het Oranje Vrijstaats... volkslied deed hooren. Van den kansel spraken achter... volgens dr. M. E. Houck, mr. J. C. Kakebeeke, de semi... J. S. Steyn en professor dr. J. W. Pont. Tijdens de pau... gaf de organist C. J. Bute bekende Zuid-Afrikaansche m... ziek ten beste, als: „Kent gij dat volk?" en ten slotte ... oude Wilhelmus.

In de Buitensocieteit boden de afdeelingen Deventer v... de Ned. Z.-Afr. Ver. en van 't Alg. Ned. Verb. daarna gas... en genoodigden een thee aan. 's Avonds had dr. Hen... Muller velen ter tafel genoodigd.

Steyn's nagedachtenis zal door Nederland op de m... waardige wijze te eeren zijn, door in ons volk den g... aan te kweeken, die ook bij tegenslag en tegenspoed kr... weet te geven, en die door dr. Muller geschetst werd in ... gedeelte van zijn rede: „En toen hij al zijn dorpen had v... loren en gewichtige stemmen spraken van overgave, v... dat ook Transvaal zou zijn verwoest, toen verzond hij ... klassieke telegram, vermanende, dat thans eerst het oog... blik was gekomen, om door volharding te toonen de on... hankelijkheid waard te zijn en de achting van het na... slacht."

Per vliegtuig de wereld rond.

Bij den aanvang van den vliegtocht om de wereld, op ... Mei, bestond het drietal, dat van Waddon Aerodrome ... Croydon (bij Londen) opsteeg, uit een Ier, de leider maj... Blake, een Schot, kapitein N. Macmillar en een Engels... man, luitenant-kolonel Broome. Bij Marseille hadden ... koene reizigers, die het plan van den verongelukten R... Smith overgenomen hebben, hun eerste oponthoud. Een h... stelling van beteekenis werd vereischt, bijna een maa... werd de tocht vertraagd.

Tevens kwam een wijziging in het personeel tot stand... Begrijpen wij het desbetreffende bericht goed, dan heeft m... joor Broome zich belast met de verzekering van de opsla... plaatsen voor benzine en andere voorraden, in weinig b... woonde streken en op eilanden, en is hij daartoe voor... gereisd. Zijn plaats in het vliegtuig is ingenomen door e... anderen Engelschman, nam. Malins, de bekende opne... van de officieele films van den slag van de Somme uit ... lucht.

Berichten lieten ons de reizigers eerst volgen via R... en Brindisi naar Athene, waarbij zij, bij 't trekken door ... rookwolken van de Vesuvius, kwade oogenblikken heb... doorleefd; daarna naar Egypte, waar zij te Aboekir land... Aan deze vlucht per landvliegtuig over de Middellandsche ... zee zijn bijzondere gevaren verbonden geweest. Bij verd... vluchten over zee zal, lezen wij, een zeevliegtuig gebr... worden.

Bij het hier vermelden van deze grootsche onderneming ...

Gedenken wij weemoedig de slachtoffers van den val van het vliegtuig, waarmede de luchtdienst Batavia—Semarang—Soerabaja de vorige week zou worden geopend.

Den 8en Juli sleepte het toestel bij het nemen van een bocht even buiten het vliegveld van Antjol, en stortte neer. De bestuurder Hussni overleed kort na den val, de redacteur der Indische Courant, de heer C. A. Gerritsen en zijn collega van de Javabode, de heer K. Borst, die den tocht meemaakten, waren op slag gedood, de vierde mede-inzittende, de heer van Huut, administrateur van Aneta, kwam er met eenige kneuzingen af.

Herinnert dit aan het ongeval dat Ross Smith overkwam, en wordt zoo telkens en telkens op het gevaar gewezen, de luchthelden blijven, alle tegenspoed ten spijt, toenemend stoutmoedig, thans is weer een plan gereed van een paar Britten, om rechtstreeks van Zuid Amerika naar Australië over den Stillen Oceaan te vliegen.

Geen grond koopen in Transvaal.

In Februari van dit jaar werd door den directeur van het Informatie-bureau van de Ned. Vereen. „Landverhuizing" in algemeenen zin gewaarschuwd tegen de door R. Dijkema gevoerde propaganda voor aankoop van grond in Transvaal en zulks naar aanleiding van een door genoemden heer geschreven artikel, opgenomen in „Holland—Zuid Afrika", maandblad van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging van 15 Februari j.l.

Thans zijn uitvoerige inlichtingen ontvangen, waaruit blijkt, dat de gegevens in het artikel van den heer Dijkema niet het minste vertrouwen verdienen. Van deze inlichtingen kunnen belanghebbenden inzage krijgen op het Informatiebureau der Ned. Vereen. „Landverhuizing", den Haag.

Slachtoffers van de Spaansche Marokko débacle.

Met de vele honderden, gesneuveld, verminkt, in krijgsgevangenschap, is de lijst der slachtoffers van de ramp, die Spanje in 't Rif getroffen heeft, niet volledig. De verwijten en beschuldigingen van plichtsverzaking, van vele zijden tot officieren en onderofficieren gericht, konden daarnaast een andere lijst met tientallen van namen vullen. Nu werd sedert eenigen tijd gefluisterd, dat het ingesteld onderzoek ook tot een voor generaal Berenguer ongunstig luidend oordeel had geleid. Dit gerucht wordt nu, in den vorm van een volledige acte van beschuldiging, in verschillende bladen bevestigd, zooals wij het hieronder weergeven.

Na de ramp van Melilla, in Juli 1921, werd generaal Picasso belast met een onderzoek in hoever hiervoor iemand verantwoordelijk te stellen is. Nog voor het einde van het jaar diende hij een geheim rapport in aan den oppersten krijgsraad te Madrid, onder voorzitterschap van generaal Aguilera.

De inhoud van het rapport werd stil gehouden, zoolang de houding niet bepaald was, welke het Rijk zou aannemen ten opzichte van Marokko. Nu deze bepaald is (zooals men weet: het prijs geven van militaire actie en van de verwachtingen, die op de Algericas-acte berustten), houdt de geheimzinnigheid op.

Het rapport komt tot het in staat van beschuldiging stellen van generaal Berenguer, hooge commissaris in Marokko, en den heer La Cierva, minister van oorlog in het kabinet Maura. De generaal lag in het hospitaal te Tetoean, waar hij kort geleden een ernstige operatie ondergaan had, zoodra zijn toestand 't zou toelaten, moest hij naar Madrid gaan, om zich te verantwoorden. Hij is daar thans aangekomen.

Men kent ons oordeel over de in de Spaansche Marokkostrook gevoerde politiek en tactiek. Het wil ons voorkomen, dat de leiders van die politiek en van die tactiek gezondigd hebben, door zich niet weten te verheffen boven de fout, welke aan de Spaansche koloniale politiek eigen was, en nog eigen is. Is dit een veroordeeling van die politiek; voor de Spaansche regeering zelf moet er tevens een verontschuldiging in liggen van hen, die alleen gezondigd hebben door niet-Spaansch te zijn geweest in hun ambitie en in hunne dwaling.

Een opstand tegen de Bolsjewiki.

Naar de correspondent van de „Daily Telegraph" uit Calcutta meldt, doen voortdurend sensationeele geruchten de ronde omtrent een anti-bolsjewistische beweging in Turkestan. Reizigers uit Afghanistan, die te Peshawur zijn geweest, brengen dagelijks nieuwe bijzonderheden. Hoewel er nog geen officieele bevestiging dezer geruchten is verkregen, schijnt het toch vast te staan, dat er in de z.g. republiek Bokhara hevig wordt gevochten. Het blijkt, dat Enver Pasja maandenlang in de grensrepublieken aan het intrigeeren is geweest. Waarschijnlijk is hij de moreele leider der opstandelingen.

Een nader bericht uit Constantinopel luidt: De opstand in Turkestan breidt zich uit. Reeds zijn Bokhara, Samarkand, Fergan en Taschkent bezet. De Sowjet-gouverneur van Turkestan werd doodgeschoten of terechtgesteld. De afgezette Emir zou weer met een grooten aanhang optreden.

Hoe de afloop zij, in elk geval blijkt eruit, dat men niet erg tevreden is over het sowjet-régime.

Chineesche werkkrachten voor het buitenland.

In het verslag over 1921 van de Billiton-Mij. lezen wij: De werving was van Februari tot en met Juni 1920 geopend. In het begin der wervingsperiode werden door de revolutionnaire regeering te Canton strenge verbodsbepalingen uitgevaardigd tegen werving van arbeiders voor den vreemde, waardoor ook aan onze werving moeilijkheden in den weg werden gelegd.

Door de slechte toestanden en de overbevolking was de drang om het land te verlaten evenwel zoo groot, dat het aanbod van werkkrachten, ondanks de moeilijkheden, toch aanzienlijk bleef.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap).

Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in de wis- en natuurkunde,
Leeraren in de geschiedenis,
Leeraren in de aardrijkskunde,
Leeraren in de plant- en dierkunde,
Leeraren in de Duitsche taal,
Leeraren in de Fransche taal, allen volledig bevoegd.
Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdakte en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Twee directrices bij de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleger 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse voor de operatiezaal.
Opzichter voor den waterstaat en de burgerlijke openbare werken (gediplomeerden).
Opzichter voor de landsgebouwen (gediplomeerden).
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Opzichter werkplaats voor afd. locomotiefstelplaats en afd. rij- en voertuigbouw en afd. instrumentmakerij.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Technicus voor electro-zwakstroom.
Gouvernements-accountant in vasten dienst.
Contractswerkman-ketelscheepmaker en contractswerkman-smid voor het marine-etablissement te Soerabaja.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de Afdeeling, onderafdeeling B, van het Ministerie van Koloniën.

LEIDER SPOORWEGTELEGRAAFDIENST.

Voor den dienst der Staatsspoor- en tramwegen in Nederlandsch-Indië wordt gevraagd een electro-technicus, bestemd om bij gebleken geschiktheid te worden belast met de leiding van den spoorweg-telegraafdienst.

De vereischten, waaraan de gegadigden moeten voldoen, zijn:

1. een leeftijd niet lager dan acht en twintig jaren en niet hooger dan vijf en dertig jaren;

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

2. ten minste zes jaren praktijk in de zwakstroomtechniek;

3. het getuigschrift van te zijn geslaagd in het eindexamen van de afdeeling electro-techniek van een middelbare technische school als die te Dordrecht en Mittweida, dan wel dat van te zijn geslaagd in het eindexamen der hoogere burgerscholen met vijfjarigen leergang;

4. voorts het getuigschrift van het dienstnemen voor electro-technicus bij den post- en telegraafdienst of bij een der Nederlandsche Spoorwegmaatschappijen.

De uitzending zal geschieden voor den tijd van vijf jaren, doch kan gevolgd worden door overgang in vasten dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

1. vrije overtocht naar Nederlandsch-Indië in de 1ste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

2. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 2250 (twee duizend tweehonderd vijftig gulden);

3. een voorloopige bezoldiging van ƒ 250 (tweehonderd en vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

4. een ambtsbezoldiging van ƒ 600 (zeshonderd gulden) 's maands, ingaande met den eersten van de maand volgende op die, waarin de benoeming zal hebben plaats gehad en de werkzaamheden zal zijn aanvaard, met 2 (twee) driejaarlijksche verhoogingen van ƒ 100 (eenhonderd gulden) 's maands, bij gebleken geschiktheid en goede plichtsbetrachting;

5. boven de bezoldiging wordt een duurtetoeslag toegekend — welke echter naar gelang van de tijdsomstandigheden elk oogenblik voor vermindering of intrekking vatbaar is — ten bedrage van:

ƒ 150 's maands bij eene bezoldiging van ƒ 600 's maands;
ƒ 155 „ „ „ „ „ ƒ 700 „
ƒ 160 „ „ „ „ „ ƒ 800 „
en hooger;

6. indien de uit te zenden persoon gehuwd is, uitkeering van een maand ambtsbezoldiging en duurtebijslag, welke wordt genoten als verhooging van de onder 2 bedoelde tegemoetkoming.

Gegadigden behooren hunne ongezegelde verzoekschriften zoo spoedig mogelijk te zenden aan het Departement van Koloniën, 9e afdeeling, onderafdeeling B, onder overlegging van eene korte omschrijving van genoten onderwijs, opleiding en levensloop, hunne getuigschriften, verklaring en aanbevelingsbrieven en eene omschrijving van de thans door hen verrichte werkzaamheden en eene opgave van plaats en dag van geboorte, c.q. ook van hunne echtgenoote en hunne kinderen.

Zij, die mogelijk in aanmerking komen, zullen worden opgeroepen voor persoonlijke kennismaking en ter geneeskundig onderzoek naar hunne lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Mutaties van 5 tot 12 Juli 1922.

—

Nieuwe Leden.

P. de Roo de la Faille, oud-Lid van den Raad v. Indië, Zwitserland, ƒ 5.

W. Ruijs, B. Ezn., Rotterdam, Heemraadsingel, ƒ 5.

G. Mulder, Off. v. Gez. 1e kl. N.-I. L., Bussum, Regentesselaan 11, ƒ 5.

Nieuwe Begunstiger.

G. S. M. Abersen, Apeldoorn, Catharinalaan 13, ƒ 1.

Afschrijven.

J. J. Weijs, Gewestelijk Secretaris, Kediri.

Mr. J. A. Bartelds, Den Haag, Valeriusstraat 81.

J. J. de Jong, Off. v. Gez. 1ste kl., Willem I.

A. Franssen Herderschee, Oud-Lt.-Kol., Nijmegen, Fransche Straat 57.

Mevr. Wed. M. van Vollenhoven-Steinmeijer, Amsterdam, Joh. Verhulststraat 174.

Mr. H. J. Boelen, Amsterdam, Keizersgracht 237.

Adresveranderingen.

S. F. van Julsingha, van: Wiesbaden naar: Den Haag, Laan van Meerdervoort 186, ƒ 5.

Ten verkoop aangeboden

een linnen Tafellaken met twaalf dito Servetten met breeden geborduurden rand en met zoom à jour bewerkt.

Inlichtingen bij den Penningmeester van „Plan de Boer", Den Haag, Obrechtstraat 175.

L. Tobi, Student, van: Leiden, Langebrug 33a, naar: Den Haag, Marconistraat 54, ƒ 2.50.

Deli-Batavia Maatschappij, Amsterdam, van: Keizersgracht 173 naar: Heerengracht 286.

L. T. J. Koremans, Oud-Kapitein N.-I. L., van: Wei... straat 6a naar: Nicolaïstraat 74.

Pater P. A. Euwens O. P., van: Nijmegen naar: Cura... ƒ 5.

Dr. R. Leyds, van: Groningen naar: Oosterbeek, Sti... weg 17 (tijdelijk adres).

G. J. Oudemans, van: Den Haag naar: Hotel Bad... Salzschlirf (Hessen-Nassau) (tijdelijk adres).

F. Tombrink, Oud-Kapitein Genie, Den Haag, van: A... heidstraat 33 naar: Stadhouderslaan 123.

Dr. A. J. F. Oudendal, Leeraar Stovia, Weltevreden, van: Kramatlaan 20 naar: Kramat 95.

Mr. H. Radier, Oud-Raadsheer Hooggerechtshof N.I., Den Haag, van: Sweelinckstraat 196 naar: Prins Mauritslaan ...

Dr. M. C. Goedhart, Off. v. Gez. N.-I. L., Den Haag, van: Dep. v. Koloniën naar: Denneweg 126a.

C. J. Batenburg, Controleur B. B., Den Haag, van: He... straat 27 naar: Koningin Emmakade 125.

Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West" die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische Talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.

J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren, 's-Graveland.

H. J. VERMEER, Jan van Riebeeckstraat 43, Den Haag. — Maleische omgangstaal voor de praktijk.

A. LAFEBER, Doctorandus in de Indische Letteren, Nicolaas Tulpstraat 88, Den Haag. — Beginselen van Sanskrit en Pali; van Arabisch en Perzisch; verder Vergelijkende Taalkunde der Maleisch-Polynesische talen; Oud-Javaansch, Javaansch, Madoereesch, Soendaneesch, Balineesch, Maleisch, Bataksch, Atjehsch, Boegineesch en Makassaarsch, Rotineesch, Tontemboansch.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage en Secretaris afdeeling Den Haag Laan van Meerdervoort 187.

Ik legateer aan de Vereeniging „Oost en West", gevestigd te 's-Gravenhage en goedgekeurd bij verschillende Koninklijke Besluiten, de Somma van

....

De ondergeteekende,

....

Naam.

....

Woonplaats.

Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle kosten en rechten, ook van het recht van successie.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. Hietink, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.

e. **„Ontwaakt".** Ter nagedachtenis aan Corn. W. Blijd, door Th. A. C. Comvalius te Paramaribo.
Prijs: **f 1.50.**

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.*

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4 uur** (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

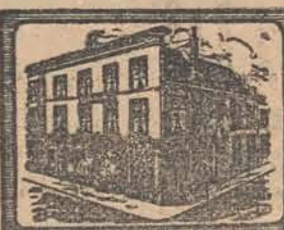
- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in Moderne Talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admissie examen H.B.S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtigen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

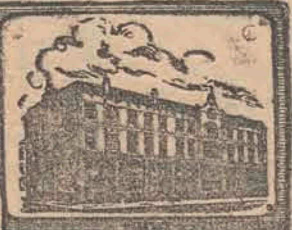
Huishoudelijke- en Keuken-Artikelen.

Kolen- en Gasfornuizen.

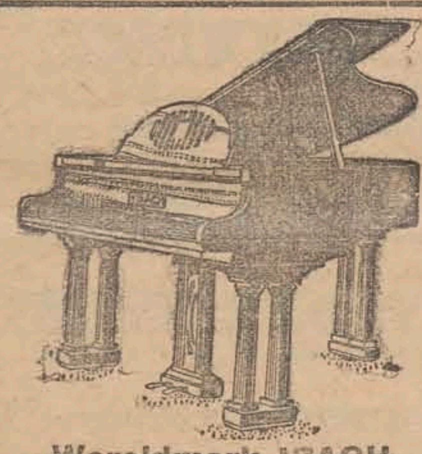

FRANS VAN WIJK & ZONEN

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE **SOERABAYA**

Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor

Koop, Huurkoop, Verhuur Inruilen, Repareeren, Stemmen Transport

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAÏ & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Dr. Kuyperstraat 2 Tel. H. 3146

'S-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers

DE WERELD IN BEELD

Verschijnt Wekelijks

JAAR-ABONNEMENT
franco per post of bij den Boekhandel (bij vooruitbetaling)
f 10.40
KWARTAAL-ABONN.
f 2.60
WEEK-ABONNEMENT
20 cent

ADVERTENTIETARIEVEN AAN TE VRAGEN BIJ DE ADMINISTRATIE.

BUREAUX-ADMINISTRATIE
PRINSESTRAAT 47
(HOEK JUFFR. IDASTRAAT)

„DE WERELD IN BEELD" is het rijkst geïllustreerde weekblad van Nederland; elk nummer bevat minstens 70 kiekjes uit alle landen.

Het stelt U in beeld op de hoogte van al het wereldgebeuren in de afgeloopen week; bovendien geeft het een schat van afbeeldingen van al het bezienswaardige uit alle oorden der aarde.

De Hoofdredacteur, de gep. luit. H. C. C. CLOCKENER BROUSSON geeft er geregeld zijn „PENKRASSEN" van vroeger welbekend, en in de rubriek „UIT VEEL BEWOGEN DAGEN" vertelt hij er op zijn eigen boeiende wijze van zijn herinneringen uit de dagen der revolutie in Duitschland.

Voor den tekst hebben vele schrijvers van naam hun medewerking gegeven, o. w. HERMAN MIDDENDORP, THÉRÈSE HOVEN, CHARLES KRIENEN etc.

Proefnummers met fraaien omslag in kleuren zijn te verkrijgen aan alle kiosken en aan het bureau:
PRINSESTRAAT 47 — DEN HAAG.

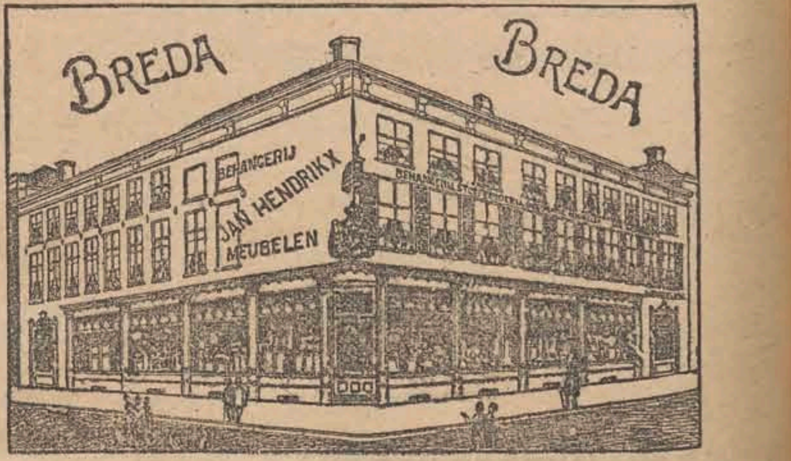
A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25-26 'S-GRAVENHAGE

Voor de Vacantie
Voor op Reis
Voor Strand en Bad
Voor de Sport

brengen wij een **reeks** van **fraaie, practische** en **NIET KOSTBARE** Kleedingstukken.

Een bezoek aan onze Magazijnen zal U daarvan overtuigen

Brengt een bezoek aan „Boeatan" Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubileeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.